

Draft Release Version

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാ
പദ പാഠഃ (വാക്യ സംഹിത)

ദിതീയകാണ്ഡ
തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാം

പദ പാഠേ ദ്വിതീയം കാന്ധം 3

2.3 ദ്വിതീയകാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം..3

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ

ഹരിഃ ഓം

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ

സംഹിതാം പദ പാഠേ ദ്വിതീയം കാണ്ഡം

2.3 ദ്വിതീയകാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടിവിധാനം

2.3.1.1

ആദിത്യേഭ്യോ ഭുവദദ്-ഭൃശ്ചരും നിർവപേദ്-ഭൃതികാമ
ആദിത്യാ വാ ഏതം ഭൂതൈ പ്രതി നുദന്തേ യോഽലം
ഭൂതൈ സൻ ഭൃതിം ന പ്രാപ്നോത്യാദിത്യാനേവ ഭുവദതഃ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവൈനം ഭൃതിം
ഗമയന്തി ഭവത്യേവാ ഽദിത്യേഭ്യോ ധാരയദദ്-ഭൃശ്ചരും
നിർവപേദ്- പരുദ്ധോ വാപരുദ്ധ്യമാനോ വാഽദിത്യാ വാ
അപരോദ്ധാർ ആദിത്യാ അവഗമയിതാർ ആദിത്യാനേവ
ധാരയദതഃ - [] 1

2.3.1.1 - Padam

ആദിത്യേഭ്യഃ । ഭുവദദ്ഭൃ ഇതി ഭുവദത് - ഭ്യഃ । ചരും ।
നിരിതി । വപേത് । ഭൃതികാമ ഇതി ഭൃതി - കാമഃ ।
ആദിത്യാഃ । വൈ । ഏതം । ഭൂതൈ । പ്രതീതി । നുദന്തേ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

യഃ | അലം | ഭൂതൈ | സന് | ഭൂതിം | ന | പ്രാപ്തോതിതി
പ്ര - ആപ്തോതി | ആദിത്യാൻ | ഏവ | ഭൂവദാത ഇതി
ഭൂവത് - വതഃ | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന |
ഉപേതി | ധാവതി | തേ | ഏവ | ഏനം | ഭൂതിം | ഗമയന്തി |
ഭവതി | ഏവ | ആദിത്യേഭ്യഃ | ധാരയദദ്ഭ്യ ഇതി
ധാരയദത് - ഭ്യഃ | ചരും | നിരിതി | വപേത് | അപരുദ്ധ
ഇത്യപ - രുദ്ധഃ | വാ | അപരുധുമാന ഇത്യപ - രുധുമാനഃ |
വാ | ആദിത്യാഃ | വൈ | അപരോദ്ധാര ഇത്യപ - രോദ്ധാരഃ |
ആദിത്യാഃ | അവഗമയിതാര ഇത്യവ - ഗമയിതാരഃ |
ആദിത്യാൻ | ഏവ | ധാരയദാത ഇതി ധാരയത്-വതഃ | 1 (50)

2.3.1.2

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവൈനം
ഽവിശി ദാധ്രത്യനപരുധ്യോ ഭവത്യദിതേസനു മനുസ്വേ-
ത്യപരുധുമാനോഽസ്യ പദമാ ദദീതേയം ഽവാ അദിതിരിയ-
മേവാസ്മൈ രാജ്യമനു മനുതേ സത്യാഽഽശീരിത്യാഹ
സത്യാമേവാഽഽശീഷം കുരുത ഇഹ മന ഇത്യാഹ പ്രജാ
ഏവാസ്മൈ സമനസഃ കരോത്യുപ പ്രേത മരുതഃ - [] 2

2.3.1.2 - Padam

സ്വേ॑ന॒ | ഭാ॒ഗധേ॑യേനേതി॑ ഭാ॒ഗ - ധേ॑യേന॒ | ഉ॒പേതി॑ |
ധാ॒വതി॑ | തേ॒ | ഏ॒വ | ഏ॒നം | വി॒ശി | ഭാ॒ധ്രതി॑ | അ॒നപ॑രു॒ധ്യ
ഇ॒ത്യു॒നപ॑ - രു॒ധ്യഃ | ഭ॒വതി॑ | അ॒ഭി॒തേ | അ॒നി॒തി | മ॒ന്യു॒സ്വ |
ഇ॒തി | അ॒പരു॑ധ്യമാ॒ന ഇ॒ത്യു॒പ - രു॒ധ്യമാ॑നഃ | അ॒സ്യ |
പ॒ദം | ഏ॒തി | ദ॒ദീ॒ത | ഇ॒യം | വൈ॑ | അ॒ഭി॒തിഃ | ഇ॒യം | ഏ॒വ |
അ॒സ്മൈ॑ | രാ॒ജ്യം | അ॒നി॒തി | മ॒ന്യു॒തേ | സ॒ത്യാ |
ആ॒ശീ॒രി॒ത്യാ - ശീഃ॑ | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | സ॒ത്യാം | ഏ॒വ |
ആ॒ശി॒ഷ്മി॒ത്യാ - ശി॒ഷം | കൂ॒രു॒തേ | ഇ॒ഹ | മ॒നഃ॑ | ഇ॒തി |
ആ॒ഹ | പ്ര॒ജാ ഇ॒തി പ്ര - ജാഃ॑ | ഏ॒വ | അ॒സ്മൈ॑ |
സ॒മ॒ന॒സ ഇ॒തി സ - മ॒ന॒സഃ | ക॒രോ॒തി | ഉ॒പ | പ്രേ॒തി |
ഇ॒ത | മ॒രു॒തഃ | 2 (50)

2.3.1.3

സു॒ഭാ॒ന॒വ ഏ॒നാ വി॒ശ്വ॑പതി॒നാഭ്യ॑മുച്ഛ॑ രാ॒ജാ॑ന॒മി॒ത്യാഹ॑
മാ॒രു॒തീ വൈ॑ വി॒ഡ് ജ്യേഷ്ഠാ॑ വി॒ശ്വ॑പതി॒ർവി॒ശൈ॒വൈ॒നച്ഛ॑
രാ॒ഷ്ട്രേണ॑ സ॒മർ॑ധ॒യതി॑ യഃ പ॒രസ്താ॑ദ് ഗ്രാ॒മ്യവാ॑ദീ
സ്യാ॑ത് ത॒സ്യ ഗൃ॒ഹാദ്-പ്രീ॒ഹീ॒നാ ഹ॑രേ॒ച്ഛുക്താ॑ഽശ്വ
കൃ॒ഷ്ണാഽശ്വ॑ വി॒ ചി॒നു॒യാദേ॑ ശു॒ക്ലാഃ॑ സ്യു॒സ്തമാ॑ദി॒ത്യം
ച॒രും നി॑ർവ॒പേ॒ദാദി॒ത്യാ വൈ॑ ദേ॒വത॑യാ

വിഡ്വിശ്മേവാവ ഗച്ഛ - [] 3

2.3.1.3 - Padam

സുദാനവ ഇതി സു - ദാനവഃ । ഏനാ । വിശ്വപതിനാ ।
അഭിതി । അമും । രാജാനം । ഇതി । ആഹ । മാരുതീ । വൈ ।
വിദ് । ജ്യേഷ്ഠഃ । വിശ്വപതിഃ । വിശാ । ഏവ । ഏനം ।
രാശ്രേഷ്ഠേ । സമിതി । അർധയതി । യഃ । പരസ്താത് ।
ഗ്രാമ്യവാദിതി ഗ്രാമ്യ - വാദീ । സ്യാത് । തസ്യ । ഗൃഹാത് ।
പ്രീഹീൻ । ഏതി । ഹരേത് । ശുക്ലാൻ । ച । കൃഷ്ണാൻ । ച ।
വീതി । ചിനുയാത് । യേ । ശുക്ലാഃ । സ്യുഃ । തം । ആദിത്യം ।
ചരും । നിരീതി । വപേത് । ആദിത്യാ । വൈ । ദേവതയാ ।
വിദ് । വിശം । ഏവ । അവേതി । ഗച്ഛതി । 3 (50)

2.3.1.4

-ത്യവഗതാഃസ്യ വിധനവഗതഃ രാശ്രമിത്യാഹുർയേ
കൃഷ്ണാഃ സ്യുസ്തം വാരുണം ചരും നിർവപേദ് വാരുണം
വൈ രാശ്രമുദേ ഏവ വിശം ച രാശ്രം ചാവ ഗച്ഛതി യദി
നാവഗച്ഛേദിമഹമാദിത്യേഭ്യോ ഭാഗം നിർവപാമ്യോ
മുഷാദമുഷൈ വിശോഽവഗന്തോരിതി നിർവപേദാദിത്യാ
ഏവൈനം ഭാഗധേയം പ്രേപ്തന്തോ വിശമവ - [] 4

2.3.1.4 - Padam

അവഗതേത്യവ - ഗതാ | അസ്യ | വിദ് |
 അനവഗതമിത്യനവ - ഗതം | രാശ്രൂം | ഇതി | ആഹുഃ | യേ |
 കൃഷ്ണഃ | സ്യുഃ | തം | വാരുണം | ചരും | നിരിതി | വപേത് |
 വാരുണം | വൈ | രാശ്രൂം | ഉദേ ഇതി | ഏവ | വിശം | ച |
 രാശ്രൂം | ച | അവേതി | ഗച്ഛതി | യദി | ന |
 അവഗച്ഛദിത്യവ - ഗച്ഛേത് | ഇമം | അഹം | ആദിത്യേഭ്യഃ |
 ഭാഗം | നിരിതി | വപാമി | ഏതി | അമൃഷ്ടാത് | അമൃഷ്ടൈ |
 വിശഃ | അവഗന്തോരിത്യവ - ഗന്തോഃ | ഇതി | നിരിതി |
 വപേത് | ആദിത്യഃ | ഏവ | ഏനം | ഭാഗധേയമിതി
 ഭാഗ - ധേയം | പ്രേപ്സന്ത ഇതി പ്ര - ഇപ്സന്തഃ | വിശം |
 അവേതി | 4 (50)

2.3.1.5

ഗമയന്തി യദി നാവഗച്ഛേദാശ്വത്ഥാൻ മയൂഖാൻമ സപ്ത
 മധ്യമേഷായാമുപഹന്യാദിദമഹ-മാദിത്യാൻ ബധ്നാമ്യോ
 മൃഷ്ടാദമൃഷ്ടൈ വിശോഽവഗന്തോരിത്യാദിത്യോ ഏവൈനം
 ബദ്ധവീരാ വിശമവ ഗമയന്തി യദി നാവഗച്ഛേദേതമേവാ
 ഽദിത്യം ചരും നിർവപേദിയേഽപി മയൂഖാൻമ സം
 നഹ്യേദനപര്യധ്യമേവാവ ഗച്ഛത്യാ-ശ്വത്ഥാ ദവന്തി മരുതാം

ഓ ഏത () -ദോജോ യദശ്വത്ഥ ഓജസൈവ വിശമവ്
 ഗച്ഛതി സ്വപ്ത ഭവന്തി സ്വപ്ത ഗണാ വൈ മരുതോ ഗണശ
 ഏവ വിശമവ് ഗച്ഛതി । 5

2.3.1.5 - Padam

ഗമയന്തി । യദി । ന । അവഗച്ഛേദിത്യവ - ഗച്ഛേത് ।
 ആശ്വത്ഥാൻ । മയൂഖാൻ । സ്വപ്ത । മധുമേഷായാമിതി
 മധുമ - ഇഷായാം । ഉപേതി । ഹന്യാത് । ഇദം । അഹം ।
 ആദിത്യാൻ । ബധ്നാമി । ഏതി । അമുഷാത് । അമുഷ്യൈ ।
 വിശഃ । അവഗന്തോരിത്യവ - ഗന്താഃ । ഇതി । ആദിത്യാഃ ।
 ഏവ । ഏനം । ബദ്ധവീരാ ഇതി ബദ്ധ -വീരാഃ । വിശം ।
 അവേതി । ഗമയന്തി । യദി । ന । അവഗച്ഛേദിത്യവ-ഗച്ഛേത് ।
 ഏതം । ഏവ । ആദിത്യം । ചരും । നിരിതി । വപേത് । ഇധേ ।
 അപീതി । മയൂഖാൻ । സമിതി । നഹേത് ।
 അനപര്യുധിത്യനപ - രൂധ്യം । ഏവ । അവേതി । ഗച്ഛതി ।
 ആശ്വത്ഥാഃ । ഭവന്തി । മരുതാം । വൈ । ഏതത് () । ഓജഃ ।
 യത് । അശ്വത്ഥഃ । ഓജസാ । ഏവ । വിശം । അവേതി ।
 ഗച്ഛതി । സ്വപ്ത । ഭവന്തി । സ്വപ്തഗണാ ഇതി സ്വപ്ത - ഗണാഃ ।
 വൈ । മരുതഃ । ഗണശ - ഇതി ഗണ - ശഃ । ഏവ । വിശം ।
 അവേതി । ഗച്ഛതി । 5 (68) (ധാരയദ്വതോ - മരുതോ - ഗച്ഛതി

- വിശമവൈ - ത - ദഷ്ടാദശ ച) (A1)

2.3.2.1

ദേവാ വൈ മൃത്യോർബിഭയുസേ പ്രജാപതിമുപാധാവൻ
 തേഭ്യ ഏതാം പ്രാജാപത്യാം ശതകൃഷ്ണലാം നിർവപത്
 തയൈവൈഷ്വമൃതമദധാദ്യോ മൃത്യോർബിഭീയാത് തസ്മാ
 ഏതാം പ്രാജാപത്യാം ശതകൃഷ്ണലാം നിർവപേത്
 പ്രജാപതിമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സ ഏവാസിന്നായുർഭയാതി സർവമായുരേതി
 ശതകൃഷ്ണലാ ഭവതി ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയ
 ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ - [] 6

2.3.2.1 - Padam

ദേവാഃ | വൈ | മൃത്യോഃ | അബിഭയുഃ | തേ | പ്രജാപതിമിതി
 പ്രജാ - പതിം | ഉപേതി | അധാവൻ | തേഭ്യഃ | ഏതാം |
 പ്രാജാപത്യാമിതി പ്രാജാ - പത്യാം | ശതകൃഷ്ണലാമിതി
 ശത - കൃഷ്ണലാം | നിരിതി | അവപത് | തയാ | ഏവ |
 ഏഷു | അമൃതം | അദധാത് | യഃ | മൃത്യോഃ | ബിഭീയാത് |
 തസ്മൈ | ഏതാം | പ്രാജാപത്യാമിതി പ്രാജാ - പത്യാം |
 ശതകൃഷ്ണലാമിതി ശത - കൃഷ്ണലാം | നിരിതി | വപേത് |
 പ്രജാപതിമിതി പ്രജാ - പതിം | ഏവ | സേന |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ |
ഏവ | അസ്മിൻ | ആയുഃ | ദധാതി | സർവം | ആയുഃ |
ഏതി | ശതകൃഷ്ണലേതി ശത - കൃഷ്ണലാ | ഭവതി |
ശതായുരിതി ശത - ആയുഃ | പുരുഷഃ | ശതേന്ദ്രിയ ഇതി
ശത - ഇന്ദ്രിയഃ | ആയുഷി | ഏവ | ഇന്ദ്രിയേ | **6 (50)**

2.3.2.2

പ്രതി തിഷ്ഠതി ഘൃതേ ഭവത്യായുർവൈ ഘൃതമമൃതം
ഹിരണ്യമായുശ്ചൈവാസാ അമൃതം ച സമീചീ ദധാതി
ചതാരി ചതാരി കൃഷ്ണലാമ്പുവ ദൃതി ചതുരവത് തസ്യാഽഽപ്താ
ഏകധാ ബ്രഹ്മണ ഉപ ഹരതേകധൈവ യജമാന
ആയുർദധാത്യ-സാവാദിത്യോ ന വൃരോചത തസ്മൈ
ദേവാഃ പ്രായശ്ചിത്തിമൈചൻ തസ്മാ ഏതം സൗര്യം ചരും
നിരവപൻ തേനൈവാസിൻ - [] 7

2.3.2.2 - Padam

പ്രതീതി | തിഷ്ഠതി | ഘൃതേ | ഭവതി | ആയുഃ | വൈ |
ഘൃതം | അമൃതം | ഹിരണ്യം | ആയുഃ | ച | ഏവ |
അസ്മൈ | അമൃതം | ച | സമീചീ ഇതി | ദധാതി |
ചതാരിചതാരിതി ചതാരി - ചതാരി | കൃഷ്ണലാമ്പി |
അവേതി | ദൃതി | ചതുരവത്തസ്യേതി ചതുഃ - അവത്തസ്യ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ആപ്തേ॑ | ഏക॑യേത്യേക - ധാ॑ | ബ്രഹ്മ॑ണേ॑ | ഉപേ॑തി |
ഹര॑തി | ഏക॑യേത്യേക - ധാ॑ | ഏ॒വ | യജ॑മാനേ॑ | ആയുഃ॑ |
ദധാ॑തി | അ॒സൗ | ആദി॑ത്യഃ | ന॒ | വീ॑തി | അ॒രോച॑ത |
ത॒സ്മൈ॑ | ദേ॒വാഃ | പ്രാ॒യശ്ചി॑ത്തി॒ം | ഐ॒ച്ച॒ന് | ത॒സ്മൈ॑ |
ഏ॒തം | സൗ॒ര്യം | ച॒രും | നി॒രിതി॑ | അ॒വപ॑ന് | തേ॒ന |
ഏ॒വ | അ॒സിന് | 7 (50)

2.3.2.3

രു॑ചമ॒ദ്ധ്യര്യോ॑ ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സകാ॑മഃ॒ സാ॑ത് ത॒സ്മാ॑ ഏ॒തച്ഛ്
സൗ॒ര്യം ച॒രും നി॒ർവപേ॑ദമു॒മേവാ॑ഽഽദി॒ത്യഃ॑ സ്വേ॒ന
ഭാ॒ഗയേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി॒ സ ഏ॒വാസി॑ൻ ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സം
ദധാ॑തി ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സ്യേവ॑ ദ॒വത്യു॑ഭയതോ॒ രുക്ൗ॑ ദ॒വത
ഉ॒ഭയ॑ത ഏ॒വാസി॑ൻ രു॒ചം ദധാ॑തി പ്ര॒യാജേ॑ പ്ര॒യാജേ॑
കൃ॒ഷ്ണപ॑ം ജുഹോ॒തി ദി॒ഗ്ഭ്യ ഏ॒വാസ്മൈ॑ ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സമ॑വ
രു॒ന്ധ ആ॑ഗ്നേ॒യമ॑ഷ്ടാക॒പാലം॑ നി॒ർവപേ॑ത് സാ॒വിത്രം॑
ദാ॒ദശ॑ക॒പാലം॑ ഭൂ॒മൈ - [] 8

2.3.2.3 - Padam

രു॑ചം | അ॒ദ്ധ്യഃ | യഃ॑ | ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സകാ॑മ ഇ॒തി
ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സ-കാ॑മഃ | സാ॑ത് | ത॒സ്മൈ॑ | ഏ॒തം | സൗ॒ര്യം |
ച॒രും | നി॒രിതി॑ | വ॒പേത് | അ॒മും | ഏ॒വ | ആദി॑ത്യം |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

സ്വേ॑ന॒ । ഭാ॒ഗധേ॑യേനേതി॒ ഭാ॒ഗ - ധേ॑യേന॒ । ഉ॒പേതി॑ ।
ധാ॒വതി॑ । സഃ॒ । ഏ॒വ । അ॒സ്മി॒ന് । ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർചസമിതി॒
ബ്ര॒ഹ്മ - വ॑ർചസം । ദധാ॒തി । ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർചസീതി॒
ബ്ര॒ഹ്മ-വ॑ർചസീ । ഏ॒വ । ഭവ॑തി । ഉ॒ഭയ॑തഃ । രൂ॒ക്ഷം । ഭവ॑തഃ ।
ഉ॒ഭയ॑തഃ । ഏ॒വ । അ॒സ്മി॒ന് । രൂ॒ചം । ദധാ॒തി ।
പ്ര॒യാജേ॑പ്ര॒യാജ ഇ॒തി പ്ര॒യാജേ॑ - പ്ര॒യാജേ॑ । കൃ॒ഷ്ണം॑ ।
ജു॒ഹോതി॑ । ദി॒ഗ്ഭ്യ ഇ॒തി ദി॒ക് - ഭ്യഃ॑ । ഏ॒വ । അ॒സ്മൈ॑ ।
ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർചസമിതി॒ ബ്ര॒ഹ്മ - വ॑ർചസം । അ॒വേതി॑ । രൂ॒ന്ധേ॑ ।
ആ॒ഗ്നേ॒യം । അ॒ഷ്ടാ॒കപാ॑ലമിത്യ॒ഷ്ടാ - ക॑പാലം । നി॒രിതി॑ ।
വ॒പേത് । സാ॒വിത്രം॑ । ദ്വാ॒ദശ॑കപാലമിതി॒ ദ്വാ॒ദശ - ക॑പാലം ।
ഭൂ॒മ്യേ॑ । 8 (50)

2.3.2.4

ച॒രും ധേ॑ഃ കാ॒മയേ॑ത॒ ഹി॒ർണ്യം॑ ധീ॒ന്ദ്രേ॒യ ഹി॒ർണ്യം॑
മോ॒പ॒നമേ॑ദിതി॒ യദാ॑ഗ്നേ॒യോ ഭ॑വ്ത്യാഗ്നേ॒യം വൈ॑ ഹി॒ർണ്യം॑
ധേ॑സ്യേ॒വ ഹി॒ർണ്യം॑ തേ॒നൈ॒വൈ॑നദ് വി॒ന്ദതേ॑ സാ॒വിത്രോ॑
ഭവ॑തി॒ സ॒വിത്യ॑പ്ര॒സൂത॑ ഏ॒വൈ॑നദ്-വി॒ന്ദതേ॑ ഭൂ॒മ്യേ॑
ച॒രൂർഭ॑വ്ത്യാഗ്നേ॒യോ വൈ॑നദ്-വി॒ന്ദത॑ ഉ॒പൈ॑നദ് ഹി॒ർണ്യം॑
നമ॑തി॒ വി॒വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വീ॒ര്യേ॑ണ॒ർധൃ॑തേ॒ യോ

ഹിരണ്യം ധീവിന്ദത ഏതാ - [] 9

2.3.2.4 - Padam

ചരും | യഃ | കാമയേത | ഹിരണ്യം | വിന്ദേയ | ഹിരണ്യം |
 മാ | ഉപേതി | നമേത് | ഇതി | യത് | ആഗേയഃ | ഭവതി |
 ആഗേയം | വൈ | ഹിരണ്യം | യസ്യ | ഏവ | ഹിരണ്യം |
 തേന | ഏവ | ഏനത് | വിന്ദതേ | സാവിത്രഃ | ഭവതി |
 സവിത്യപ്രസൂത ഇതി സവിത്യ-പ്രസൂതഃ | ഏവ | ഏനത് |
 വിന്ദതേ | ഭൂമൈ | ചരൂഃ | ഭവതി | അസൃാം | ഏവ |
 ഏനത് | വിന്ദതേ | ഉപേതി | ഏനം | ഹിരണ്യം | നമതി |
 വീതി | വൈ | ഏഷഃ | ഇന്ദ്രിയേണ | വീര്യേണ |
 ജ്യായതേ | യഃ | ഹിരണ്യം | വിന്ദതേ | ഏതാം | 9 (50)

2.3.2.5

-മേവ നിർവപേദ്ധിരണ്യം ധീവിന്ദതാ നേന്ദ്രിയേണ വീര്യേണ
 വ്യധൃത ഏതാമേവ നിർവപേദ്യസ്യ ഹിരണ്യം
 നശ്യേദ്യദാഗേയോ ഭവത്യാഗേയം വൈ ഹിരണ്യം
 യസ്യൈവ ഹിരണ്യം തേനൈവൈനദ്-വിന്ദതി സാവിത്രോ
 ഭവതി സവിത്യ-പ്രസൂത ഏവൈനദ്-വിന്ദതി ഭൂമൈ
 ചരൂർഭവത്യാസൃാം വാ ഏതന്നശ്യതി യന്നശ്യത്യാസൃാമേ

വൈനദ്-വിന്ദതീന്ദ്ര - [] 10

2.3.2.5 - Padam

ഏവ | നിരിതി | വപേത് | ഹിർണ്യം | വിത്താ | ന |
ഇന്ദ്രിയേണ | വീര്യേണ | വീതി | ജ്യുതേ | ഏതാം | ഏവ |
നിരിതി | വപേത് | യസ്യ | ഹിർണ്യം | നശ്യേത് | യത് |
ആഗേയഃ | ഭവതി | ആഗേയം | വൈ | ഹിർണ്യം | യസ്യ |
ഏവ | ഹിർണ്യം | തേന | ഏവ | ഏനത് | വിന്ദതി |
സാവിത്രഃ | ഭവതി | സവിത്യപ്രസൂത ഇതി
സവിത്യ - പ്രസൂതഃ | ഏവ | ഏനത് | വിന്ദതി | ഭൂമ്യൈ |
ചരൂഃ | ഭവതി | അന്ധാ | വൈ | ഏതത് | നശ്യതി | യത് |
നശ്യതി | അന്ധാ | ഏവ | ഏനത് | വിന്ദതി | ഇന്ദ്രഃ | 10

(50)

2.3.2.6

-സ്താഷ്ടുഃ സോമമഭീഷഹാഽ പിബഥ് സ വിഷാങ് വ്യാർദ്ധ്യഥ്
സ ഇന്ദ്രിയേണ സോമപീഥേന വ്യാർധ്യത സ
യദൂർധ്വമുദവമീത് തേ ശ്യാമാകാ അഭവന്മസ
പ്രജാപതിമുപാധാവത് തസ്മാ ഏതച്ഛ് സോമേന്ദ്രഃ ശ്യാമാകം
ചരൂം നിർവപത് തേനൈവാസ്തിന്നിന്ദ്രിയച്ഛ് സോമപീഥമഭധാദി
വാ ഏഷ ഇന്ദ്രിയേണ സോമപീഥേനർധ്യതേ യഃ സോമം

വമിതി യഃ സോമവാമീ സ്യാത് തസ്മാ - [] 11

2.3.2.6 - Padam

തപ്ഷുഃ | സോമം | അഭീഷഹേത്യഭി - സഹാ | അപിബത് |
സഃ | വിഷബ് | വീതി | ആർചത് | സഃ | ഇന്ദ്രിയേണ |
സോമപീഥേനേതി സോമ - പീഥേന | വീതി | ആർധ്യത |
സഃ | യത് | ഊർധ്വം | ഉദവമീദിത്യുത് - അവമീത് | തേ |
ശ്യാമാകാഃ | അഭവന് | സഃ | പ്രജാപതിമിതി പ്രജാ-പതിം |
ഉപേതി | അധാവത് | തസ്മൈ | ഏതം | സോമേന്ദ്രം |
ശ്യാമാകം | ചരും | നിരിതി | അവപത് | തേന | ഏവ |
അസ്മിന് | ഇന്ദ്രിയം | സോമപീഥമിതി സോമ - പീഥം |
അദയാത് | വീതി | വൈ | ഏഷഃ | ഇന്ദ്രിയേണ |
സോമപീഥേനേതി സോമ - പീഥേന | ജ്യായതേ | യഃ |
സോമം | വമിതി | യഃ | സോമവാമീതി സോമ - വാമീ |
സ്യാത് | തസ്മൈ | 11 (50)

2.3.2.7

ഏതച്ഛ് സോമേന്ദ്രഃ ശ്യാമാകം ചരും നിർവപേഥ് സോമം
ചൈവേന്ദ്രം ച സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയച്ഛ് സോമപീഥം ധത്തോ നേന്ദ്രിയേണ
സോമപീഥേന വ്യായതേ യത് സൗമ്യോ ഭവതി

സോമപീമമേവാവ¹ രുന്ധേ യദൈന്ദ്രോ ഭവതീന്ദ്രിയം² വൈ
സോമപീമ ഇന്ദ്രിയമേവ³ സോമപീമമവ⁴ രുന്ധേ ശ്യാമാകോ
ഭവത്യേഷ വാവ സ സോമഃ - [] 12

2.3.2.7 - Padam

ഏതം¹ | സോമേന്ദ്രം² | ശ്യാമാകം³ | ചരും⁴ | നിരിതി⁵ | വപേത്⁶ |
സോമം⁷ | ച⁸ | ഏവ⁹ | ഇന്ദ്രം¹⁰ | ച¹¹ | സ്വേന¹² | ഭാഗധേയേനേതി¹³
ഭാഗ-ധേയേന¹⁴ | ഉപേതി¹⁵ | ധാവതി¹⁶ | തൗ¹⁷ | ഏവ¹⁸ | അസ്തിന്¹⁹ |
ഇന്ദ്രിയം²⁰ | സോമപീമമിതി²¹ സോമ - പീമം²² | ധത്തഃ²³ | ന²⁴ |
ഇന്ദ്രിയേണ്²⁵ | സോമപീമേനേതി²⁶ സോമ - പീമേന²⁷ | വീതി²⁸ |
ഋധൃതേ²⁹ | യത്³⁰ | സൗമ്യഃ³¹ | ഭവതി³² |
സോമപീമമിതി³³ സോമ - പീമം³⁴ | ഏവ³⁵ | അവേതി³⁶ | രുന്ധേ³⁷ |
യത്³⁸ | ഐന്ദ്രഃ³⁹ | ഭവതി⁴⁰ | ഇന്ദ്രിയം⁴¹ | വൈ⁴² | സോമപീമ ഇതി⁴³
സോമ - പീമഃ⁴⁴ | ഇന്ദ്രിയം⁴⁵ | ഏവ⁴⁶ | സോമപീമമിതി⁴⁷
സോമ - പീമം⁴⁸ | അവേതി⁴⁹ | രുന്ധേ⁵⁰ | ശ്യാമാകഃ⁵¹ | ഭവതി⁵² |
ഏഷഃ⁵³ | വാവ⁵⁴ | സഃ⁵⁵ | സോമഃ⁵⁶ | 12 (50)

2.3.2.8

സാക്ഷാദേവ സോമപീമമവ¹ രുന്ധേ ഗന്ധേ² ദാത്രേ³
പുരോഽധാശമഷ്ടാകപാലം⁴ നിർവപേദിന്ദ്രായ⁵ പ്രദാത്രേ⁶
പുരോഽധാശമേകാദശകപാലം⁷ പശുകാമോഽഗ്നിരേവാസൈ⁸

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

പശൂൻ പ്രജനയതി വൃദ്ധാനിന്ദ്രഃ പ്ര യച്ഛതി ദധി മധു
ഘൃതമാപോ ധാനാ ഭവന്ത്യേതദൈവ പശൂനാഽ രൂപഽ
രൂപേണൈവ പശൂനവ രൂന്ധേ പഞ്ച-ഗൃഹീതം ഭവതി
പാക്താ ഹി പശവോ ബഹു രൂപം ഭവതി ബഹു രൂപാ
ഹി പശവഃ - [] 13

2.3.2.8 - Padam

സാക്ഷാദിതി സ - അക്ഷാത് | ഏവ | സോമപീഥമിതി
സോമ - പീഥം | അവേതി | രൂന്ധേ | അഗന്യേ | ദാത്രേ |
പുരോധാശം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി |
വപേത് | ഇന്ദ്രായ | പ്രദാത്ര ഇതി പ്ര - ദാത്രേ |
പുരോധാശം | ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം |
പശുകാമ ഇതി പശു - കാമഃ | അഗ്നിഃ | ഏവ | അസ്മൈ |
പശൂൻ | പ്രജനയതി | പ്ര - ജനയതി | വൃദ്ധാൻ | ഇന്ദ്രഃ |
പ്രേതി | യച്ഛതി | ദധി | മധു | ഘൃതം | ആപഃ | ധാനാഃ |
ഭവന്തി | ഏതത് | വൈ | പശൂനാം | രൂപം | രൂപേണ | ഏവ |
പശൂൻ | അവേതി | രൂന്ധേ | പഞ്ചഗൃഹീതമിതി
പഞ്ച-ഗൃഹീതം | ഭവതി | പാക്താഃ | ഹി | പശവഃ |
ബഹുരൂപമിതി ബഹു - രൂപം | ഭവതി |
ബഹുരൂപാ ഇതി ബഹു - രൂപാഃ | ഹി | പശവഃ | 13 (50)

2.3.2.9

സമൃദ്ധ്യ പ്രാജാപത്യം ഭവതി പ്രാജാപത്യാ വൈ പശവഃ
പ്രജാപതിരേവാസ്മൈ പശൂൻ പ്രജനയത്യാത്മാ വൈ
പുരുഷസ്യ മധു യന്ധവഗൗ ജുഹോത്യാത്മാനമേവ
തദ്-യജമാനോഽഗൗ പ്രധാതി പക്ത്യൗ യാജ്യാനുവാക്യേ
ഭവതഃ പാക്തഃ പുരുഷഃ പാക്താഃ പശവ ആത്മാനമേവ
മൃത്യോർനിഷ്ഠീയ പശൂനവ രുന്ധേ । 14

2.3.2.9 - Padam

സമൃദ്ധ്യ ഇതി സം - ഋദ്ധ്യ । പ്രാജാപത്യമിതി
പ്രാജാ-പത്യം । ഭവതി । പ്രാജാപത്യാ ഇതി പ്രാജാ-പത്യാഃ ।
വൈ । പശവഃ । പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ - പതിഃ । ഏവ ।
അസ്മൈ । പശൂൻ । പ്രേതി । ജനയതി । ആത്മാ । വൈ ।
പുരുഷസ്യ । മധു । യത് । മധു । അഗൗ । ജുഹോതി ।
ആത്മാനം । ഏവ । തത് । യജമാനഃ । അഗൗ । പ്രേതി ।
ധാതി । പക്ത്യൗ । യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി
യാജ്യാ - അനുവാക്യേ । ഭവതഃ । പാക്തഃ । പുരുഷഃ ।
പാക്താഃ । പശവഃ । ആത്മാനം । ഏവ । മൃത്യോഃ ।
നിഷ്ഠീയേതി നിഃ - ക്രീയ । പശൂൻ । അവേതി ।
രുന്ധേ । 14 (41) (ഇന്ദ്രിയേ-സ്മിൻ - ഭൂമ്യോ - ഏതാ - മിന്ദ്രഃ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

- സ്യാത് തസ്മൈ - സോമോ - ബഹു രൂപാ ഹി പശവ -
ഏകചത്വാരീശ്ശു) (A2)

2.3.3.1

ദേവാ വൈ സത്രമാസതർ-ധിപരിമിതം യശ്സ്കാമാസ്മേഷാഽ
സോമഽ രാജാനം യശ ആർച്ചഥ് സ ഗിരിമുദൈത്
തമഗ്നിരനുദൈത് താവഗ്നീഷോമൗ സമഭവതാം താവിന്ദ്രോ
യജ്ഞവിദ്ദൃഷ്ടോഽനു പരൈത് താവബ്രവീദ്യാജയതം മേതി
തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിരവപതാമാഗേയ-മഷ്ടാകപാലമൈന്ദ്ര-
മേകാദശകപാലഽ സൗമ്യം ചരും തയൈവാസിൻ തേജ-[] 15

2.3.3.1 - Padam

ദേവാഃ | വൈ | സത്രം | ആസത |
ഋധിപരിമിതമിത്യധി - പരിമിതം | യശ്സ്കാമാ ഇതി
യശഃ - കാമാഃ | തേഷാം | സോമം | രാജാനം | യശഃ |
ആർച്ചത് | സഃ | ഗിരിം | ഉദിതി | ഐത് | തം | അഗ്നിഃ |
അനു | ഉദിതി | ഐത് | തൗ |
അഗ്നീഷോമാവിത്യഗ്നി- സോമൗ | സമിതി | അഭവതാം |
തൗ | ഇന്ദ്രഃ | യജ്ഞവിദ്ദൃഷ്ട ഇതി യജ്ഞ - വിദ്ദൃഷ്ടഃ |
അനു | പരേതി | ഐത് | തൗ | അബ്രവീത് | യാജയതം |
മാ | ഇതി | തസ്മൈ | ഏതാം | ഇഷ്ടിം | നിരിതി |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

അവപതാം | ആഗേയം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം |
ഐന്ദ്രം | ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ-കപാലം | സൗമ്യം |
ചരും | തയാ | ഏവ | അസിന് | തേജഃ | 15 (50)

2.3.3.2

ഇന്ദ്രിയം ബ്രഹ്മവർചസമധത്താം യോ യജ്ഞവിദ്ഭ്യഃ
സ്യാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപേദാഗേയ-
മഷ്ടാകപാലമൈന്ദ്ര-മേകാദശകപാലം സൗമ്യം ചരും
യദാഗേയോ ദവതി തേജ ഏവാസിൻ തേന ദധാതി
യദൈന്ദ്രോ ദവതീന്ദ്രിയമേവാസിൻ തേന ദധാതി യഥ്
സൗമ്യോ ബ്രഹ്മവർചസം തേനാ ഏഗേയസ്യ ച സൗമ്യസ്യ
ചൈന്ദ്രേ സമാശ്ലേഷയേത് തേജശൈവാസിൻ
ബ്രഹ്മവർചസം ച സമീചീ - [] 16

2.3.3.2 - Padam

ഇന്ദ്രിയം | ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം |
അധത്താം | യഃ | യജ്ഞവിദ്ഭ്യ ഇതി യജ്ഞ - വിദ്ഭ്യഃ |
സ്യാത് | തസ്മൈ | ഏതാം | ഇഷ്ടിം | നിരിതി | വപേത് |
ആഗേയം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | ഐന്ദ്രം |
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | സൗമ്യം | ചരും |
യത് | ആഗേയഃ | ദവതി | തേജഃ | ഏവ | അസിന് | തേന |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദധാതി । യത് । ഐന്ദ്രഃ । ദവതി । ഇന്ദ്രിയം । ഏവ ।
അസിന് । തേന । ദധാതി । യത് । സൗമ്യഃ ।
ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം । തേന ।
ആഗ്നേയസ്യ । ച । സൗമ്യസ്യ । ച । ഐന്ദ്രേ ।

സമാശ്ലേഷയേദിതി സം - ആശ്ലേഷയത് । തേജഃ । ച । ഏവ ।
അസിന് । ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം ।
ച । സമീചീ ഇതി । 16 (50)

2.3.3.3

ദധാത്യഗ്നീഷോമീയ-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം
കാമോ നോപനമേദാഗ്നേയോ വൈ ബ്രാഹ്മണഃ സ സോമം
പിബതി സ്വാമേവ ദേവതാഽ സോന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി സൈവൈനം കാമേന സമർധയത്യുപൈനം കാമോ
നമത്യഗ്നീഷോമീയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-
ബ്രഹ്മവർചസകാമോ-ഽഗ്നീഷോമാ വേവ സോന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
ധത്തോ ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ - [] 17

2.3.3.3 - Padam

ദധാതി । അഗ്നീഷോമീയമിത്യഗ്നീ - സോമീയം ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
യം । കാമഃ । ന । ഉപനമേദിത്യുപ-നമേത് । ആഗേയഃ । വൈ ।
ബ്രാഹ്മണം । സഃ । സോമം । പിബതി । സ്വാം । ഏവ ।
ദേവതാം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।
ഉപേതി । ധാവതി । സാ । ഏവ । ഏനം । കാമേന । സമിതി ।
അർധയതി । ഉപേതി । ഏനം । കാമഃ । നമതി ।
അഗ്നിഷോമീയമിത്യഗ്നി - സോമീയം ।
അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
ബ്രഹ്മവർചസകാമ ഇതി ബ്രഹ്മവർചസ - കാമഃ ।
അഗ്നിഷോമാവിത്യഗ്നി - സോമാഃ । ഏവ । സ്വേന ।
ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । തൗ ।
ഏവ । അസ്മിൻ । ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം ।
ധത്തഃ । ബ്രഹ്മവർചസീതി ബ്രഹ്മ - വർചസീ ।
ഏവ । 17 (50)

2.3.3.4

ഭവതി യദഷ്ടാകപാലസ്മേനാഽഽഗേയോ യച്ഛോമാകസ്മേന
സൗമ്യഃ സമൃദ്ധ്യേ സോമായ വാജിനേ ശ്യാമാകം ചരും
നിർവപേദ്യഃ ക്ലൈബ്യാദിഭിരാദി രേതോ ഹി വാ ഏതസ്മാദ്-
വാജിനമപക്രാമത്യഥൈവ ക്ലൈബ്യാദിഭിരാദി സോമമേവ

വാജിനഃ^൧ സ്വേന^൨ ഭാഗധേയേനോപ^൩ ധാവതി^൪ സ ഏവാസിൻ^൫
രേതോ^൬ വാജിനം^൭ ദധാതി^൮ ന ക്ലീബോ^൯ ഭവതി^{൧൦} ബ്രാഹ്മണസ്തത്^{൧൧}-
മേകാദശകപാലം^{൧൨} നിർവപേദ്^{൧൩} ഗ്രാമകാമോ^{൧൪} - [] 18

2.3.3.4 - Padam

ഭവതി^൧ | യത്^൨ | അഷ്ടാകപാല^൩ ഇത്യഷ്ടാ^൪ - കപാലഃ^൫ | തേന^൬ |
ആഗേയഃ^൭ | യത്^൮ | ശ്യാമാകഃ^൯ | തേന^{൧൦} | സൗമ്യഃ^{൧൧} | സമൃദ്ധ്യാ^{൧൨}
ഇതി^{൧൩} സം - ഋദ്ധ്യേ^{൧൪} | സോമായ^{൧൫} | വാജിനേ^{൧൬} | ശ്യാമാകം^{൧൭} |
ചരും^{൧൮} | നിരിതി^{൧൯} | വപേത്^{൨൦} | യഃ^{൨൧} | ക്ലൈബ്യാത്^{൨൨} | ബിഭീയാത്^{൨൩} |
രേതഃ^{൨൪} | ഹി^{൨൫} | വൈ^{൨൬} | ഏതസ്ത്വാത്^{൨൭} | വാജിനം^{൨൮} |
അപക്രാമതീത്യപ^{൨൯} - ക്രാമതി^{൩൦} | അഥ^{൩൧} | ഏഷഃ^{൩൨} | ക്ലൈബ്യാത്^{൩൩} |
ബിഭായ^{൩൪} | സോമം^{൩൫} | ഏവ^{൩൬} | വാജിനം^{൩൭} | സ്വേന^{൩൮} |
ഭാഗധേയേനേതി^{൩൯} ഭാഗ^{൪൦} - ധേയേന^{൪൧} | ഉപേതി^{൪൨} | ധാവതി^{൪൩} | സം^{൪൪} |
ഏവ^{൪൫} | അസിന്^{൪൬} | രേതഃ^{൪൭} | വാജിനം^{൪൮} | ദധാതി^{൪൯} | ന^{൫൦} |
ക്ലീബഃ^{൫൧} | ഭവതി^{൫൨} | ബ്രാഹ്മണസ്തത്വമിതി^{൫൩} ബ്രാഹ്മണഃ^{൫൪} - പത്യം^{൫൫} |
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ^{൫൬} - കപാലം^{൫൭} | നിരിതി^{൫൮} | വപേത്^{൫൯} |
ഗ്രാമകാമ^{൬൦} ഇതി^{൬൧} ഗ്രാമ^{൬൨} - കാമഃ^{൬൩} | 18 (50)

2.3.3.5

ബ്രഹ്മണസ്തതിമേവ^൧ സ്വേന^൨ ഭാഗധേയേനോപ^൩ ധാവതി^൪ സ
ഏവാസൈ^൫ സജാതാൻപ്ര^൬ യച്ഛതി^൭ ഗ്രാമ്യേവ^൮ ഭവതി^൯

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഗണവതീ യാജ്യാനുവാക്യേ ഭവതഃ സജാതൈരേവൈനം
ഗണവന്തം കരോത്യേതാമേവ നിർവപേദ്യഃ കാമയേത ബ്രഹ്മൻ
വിശം വിനാശയേയമിതി മാരുതീ യാജ്യാനുവാക്യേ
കുര്യാദ് ബ്രഹ്മണേവ വിശം വിനാശയതി । 19

2.3.3.5 - Padam

ബ്രഹ്മണഃ । പതീം । ഏവ । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി
ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മൈ ।
സജാതാനിതി സ - ജാതാൻ । പ്രേതി । യച്ഛതി । ഗ്രാമീ ।
ഏവ । ഭവതി । ഗണവതീ ഇതി ഗണ - വതീ ।
യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി യാജ്യാ - അനുവാക്യേ ।
ഭവതഃ । സജാതൈരിതി സ - ജാതൈഃ । ഏവ । ഏനം ।
ഗണവന്തമിതി ഗണ - വന്തം । കരോതി । ഏതാം । ഏവ ।
നിരിതി । വപേത് । യഃ । കാമയേത । ബ്രഹ്മൻ । വിശം ।
വീതി । നാശയേയം । ഇതി । മാരുതീ ഇതി ।
യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി യാജ്യാ - അനുവാക്യേ । കുര്യാത് ।
ബ്രഹ്മൻ । ഏവ । വിശം । വീതി । നാശയതി । 19 (43)

(തേജഃ - സമീചീ - ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ - ഗ്രാമകാമ -
സ്തീചതാരിഷ്ശച്ച) (A3)

2.3.4.1

അ॒ര്യ॑മ്ണേ॒ ച॒രു॑ം നി॒ർവ॑പേ॒ത് സു॒വ॒ർഗ॑കാ॒മോ॒ഽസൗ॑ വാ
ആ॒ദി॒ത്യോ॒ഽർ യ॒മാ॒ര്യ॑മ്ണമേ॒വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ
ധാ॒വതി॑ സ ഏ॒വൈന॑ഽ സു॒വ॒ർഗം ലോ॑കം ഗ॒മയ॑ത്യ॒ര്യംണേ॑
ച॒രു॑ം നി॒ർവ॑പേ॒ദ്യഃ കാ॒മയേ॑ത ഭാ॒നക॑മാ മേ പ്ര॒ജാഃ സ്യു॑രി॒ത്യ
സൗ॑ വാ ആ॒ദി॒ത്യോ॒ഽര്യ॑മാ യഃ ഖ॒ലു വൈ॑ ദാ॒തി
സോ॒ഽര്യ॑മാ॒ര്യ॑മ്ണമേ॒വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ
ധാ॒വതി॑ സ ഏ॒വാ - [] 20

2.3.4.1 - Padam

അ॒ര്യംണേ॑ । ച॒രു॑ം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേ॒ത് । സു॒വ॒ർഗ॑കാ॒മ ഇതി॑
സു॒വ॒ർഗ - കാ॒മഃ । അ॒സൗ । വൈ॑ । ആ॒ദി॒ത്യഃ । അ॒ര്യ॑മാ ।
അ॒ര്യ॑മ്ണം । ഏ॒വ । സ്വേ॒ന । ഭാ॒ഗധേ॑യേനേതി॑
ഭാ॒ഗ-ധേ॑യേന । ഉ॒പേ॒തി । ധാ॒വതി॑ । സഃ । ഏ॒വ । ഏ॒നം ।
സു॒വ॒ർഗ॑മിതി॑ സു॒വഃ-ഗം । ലോ॑കം । ഗ॒മയ॑തി । അ॒ര്യംണേ॑ ।
ച॒രു॑ം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേ॒ത് । യഃ । കാ॒മയേ॑ത । ഭാ॒നക॑മാ ഇതി॑
ഭാ॒ന - കാ॒മാഃ । മേ॑ । പ്ര॒ജാ ഇതി॑ പ്ര - ജാഃ । സ്യുഃ । ഇതി॑ ।
അ॒സൗ । വൈ॑ । ആ॒ദി॒ത്യഃ । അ॒ര്യ॑മാ । യഃ । ഖ॒ലു । വൈ॑ ।
ദാ॒തി । സഃ । അ॒ര്യ॑മാ । അ॒ര്യ॑മ്ണം । ഏ॒വ । സ്വേ॒ന ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി |
സഃ | ഏവ | **20 (50)**

2.3.4.2

-സൈ ദാനകാമാഃ പ്രജാഃ കരോതി ദാനകാമാ അസൈ
പ്രജാ ഭവന്ത്യര്യംണേ ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത സ്വസ്തി
ജനതാമിയാമിത്യസൗ വാ ആദിത്യോഽര്യമാഽര്യമണമേവ
സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം തദ്-
ഗമയതി യത്ര ജിഗമിഷതീന്ദ്രോ വൈ ദേവാനാമാനുജാവര
ആസിഥ് സ പ്രജാപതിമുപാധാവത് തസ്മാ
ഏതമൈന്ദ്രമാനുഷുകമേകാദശകപാലം നി - [] **21**

2.3.4.2 - Padam

അസൈ | ദാനകാമാ ഇതി ദാന - കാമാഃ | പ്രജാ ഇതി
പ്ര - ജാഃ | കരോതി | ദാനകാമാ ഇതി ദാന - കാമാഃ |
അസൈ | പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ | ഭവന്തി | അര്യംണേ |
ചരും | നിരിതി | വപേത് | യഃ | കാമയേത | സ്വസ്തി |
ജനതാം | ഇയാം | ഇതി | അസൗ | വൈ | ആദിത്യഃ |
അര്യമാ | അര്യമണം | ഏവ | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി
ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ | ഏവ | ഏനം |
തത് | ഗമയതി | യത്ര | ജിഗമിഷതി | ഇന്ദ്രഃ | വൈ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദേ॒വാനാ॑ം । ആ॒നുജാ॑വര ഇ॒ത്യാനു॑ - ജാ॒വരഃ॑ । ആ॒സീത് ।
സഃ॑ । പ്ര॒ജാപ॑തിമിതി പ്ര॒ജാ - പ॑തിം । ഉ॒പേതി॑ । അ॒ധാവ॑ത് ।
ത॒സ്മൈ॑ । ഏ॒തം । ഐ॒ന്ദ്രം । ആ॒നുഷ്ടു॑കമി॒ത്യാനു॑ - സ്മു॒കം ।
ഏ॒കാദ॑ശക॒പാല॑മിത്യേ॒കാദ॑ശ - ക॒പാലം॑ । നി॒രിതി॑ । 21 (50)

2.3.4.3

-ര॒വപ॑ത് തേ॒നൈ॒വൈ॒നമ॑ഗ്രം ദേ॒വതാ॑നാം പ॒ര്യു॑ണയദ്
ബു॒ധ്നു॒വതീ॑ അ॒ഗ്രവ॑തീ യാജ്യാ॒നുവാ॑ക്യേ അ॒കരോ॑ദ് ബു॒ധ്നാ-
ദേ॒വൈ॒നമ॑ഗ്രം പ॒ര്യു॑ണയദ്യോ രാജ॒ന്യ ആ॒നുജാ॑വരഃ സ്യാത്
ത॒സ്മാ ഏ॒തമൈ॒ന്ദ്രമാ॑നുഷ്ടു॒ക-മേ॒കാദ॑ശക॒പാലം॑
നി॒ർവ॑പേദി॒ന്ദ്രമേ॒വ സേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॑വതി സ
ഏ॒വൈ॒നമ॑ഗ്രം സ॒മാനാ॑നാം പ॒രിണ॑യതി ബു॒ധ്നു॒വതീ॑
അ॒ഗ്രവ॑തീ യാജ്യാ॒നുവാ॑ക്യേ ദ॒വതോ॑

ബു॒ധ്നാദേ॒വൈ॒നമ॑ഗ്രം - [] 22

2.3.4.3 - Padam

അ॒വപ॑ത് । തേ॒ന । ഏ॒വ । ഏ॒നം । അ॒ഗ്രം । ദേ॒വതാ॑നാം ।
പ॒രിതി॑ । അ॒നയ॑ത് । ബു॒ധ്നു॒വതീ॑ ഇ॒തി ബു॒ധ്ന - വ॑തീ ।
അ॒ഗ്രവ॑തീ ഇ॒ത്യഗ്ര॑ - വ॒തീ । യാജ്യാ॒നുവാ॑ക്യേ
ഇ॒തി യാജ്യാ॑-അ॒നുവാ॑ക്യേ । അ॒കരോ॑ത് । ബു॒ധ്നാത്॑ । ഏ॒വ ।
ഏ॒നം । അ॒ഗ്രം । പ॒രിതി॑ । അ॒നയ॑ത് । യഃ॑ । രാജ॒ന്യഃ॑ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ആ॒നു॒ജാ॒വര॑ ഇ॒ത്യാ॒നു-ജാ॒വരഃ॑ । സ്യാ॒ത് । ത॒സ്മൈ॑ ॥ ഏ॒തം ।
ഐ॒ന്ദ്രം । ആ॒നു॒ഷ്ടു॒കമി॒ത്യാ॒നു - സൂ॒കം ।
ഏ॒കാദ॑ശകപാലമിത്യേ॒കാദ॑ശ - ക॒പാല॑ം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് ।
ഇ॒ന്ദ്രം । ഏ॒വ । സ്വേ॒ന । ഭാ॒ഗധേ॒യേനേ॑തി ഭാ॒ഗ - ധേ॒യേന॑ ।
ഉ॒പേതി॑ । ധാ॒വതി॑ । സഃ । ഏ॒വ । ഏ॒തം । അ॒ഗ്രം ।
സ॒മാ॒നാ॒നാം । പ॒രീതി॑ । ന॒യതി॑ । ബൃ॒ഹ്വതീ॑ ഇ॒തി
ബൃ॒ഹ് - വ॒തീ । അ॒ഗ്രവ॑തീ ഇ॒ത്യഗ്ര॑ - വ॒തീ ।
യാ॒ജ്യാ॒നുവാ॑ക്യേ ഇ॒തി യാ॒ജ്യാ - അ॒നുവാ॑ക്യേ ॥ ഭ॒വതഃ॑ ।
ബൃ॒ഹ്യാത് । ഏ॒വ । ഏ॒തം । അ॒ഗ്രം । 22 (50)

2.3.4.4

പ॒രി ണ॑യത്യാനുഷ്ടു॒കോ ഭ॒വത്യേ॒ഷാ ഹേ॒തസ്യ॑ ഭേ॒വതാ॑ യ
ആ॒നു॒ജാ॒വരഃ॑സമൃ॒ദ്ധ്യേ യോ ബ്രാ॑ഹ്മണ ആ॒നു॒ജാ॒വരഃ॑
സ്യാ॒ത് ത॒സ്മൈ॑ ഏ॒തം ബാ॑ർഹസ്സ॒ത്യമാ॒നു॒ഷ്ടു॒കം ച॒രും
നി॒ർവ॑പേദ് ബൃ॒ഹ്വതീ॑മേ॒വ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॒യേനോ॑പ
ധാ॒വതി॑ സ ഏ॒വൈനമ॑ഗ്രച്ഛ॒ സമാ॒നാ॒നാം പ॒രിണ॑യതി
ബൃ॒ഹ്വതീ॑ അ॒ഗ്രവ॑തീ യാ॒ജ്യാ॒നുവാ॑ക്യേ ഭ॒വതോ॑
ബൃ॒ഹ്യാഭേ॒വൈനമ॑ഗ്രം പ॒രി ണ॑യത്യാനുഷ്ടു॒കോ ഭ॒വത്യേ॒ഷാ
ഹേ॒തസ്യ॑ () ഭേ॒വതാ॑ യ ആ॒നു॒ജാ॒വരഃ॑ സമൃ॒ദ്ധ്യേ । 23

2.3.4.4 - Padam

പരീതി | നയതി | ആനുഷ്ഠിക ഇത്യാനു - സൂകഃ | ഭവതി |
ഏഷാ | ഹി | ഏതസ്യ | ദേവതാ | യഃ | ആനുജാവര
ഇത്യാനു - ജാവരഃ | സമൃദ്ധ്യാ ഇതി സം - ഋദ്ധ്യേ | യഃ |
ബ്രാഹ്മണം | ആനുജാവര ഇത്യാനു - ജാവരഃ | സ്യാത് |
തസ്മൈ | ഏതം | ബാർഹസ്സത്യം |
ആനുഷ്ഠികമിത്യാനു - സൂകം | ചരും | നിരിതി | വപേത് |
ബൃഹസ്സതിം | ഏവ | സേന | ഭാഗധേയേനേതി
ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സം | ഏവ | ഏനം |
അഗ്രം | സമാനാനാം | പരീതി | നയതി | ബൃധ്വവതീ ഇതി
ബൃധ്വ - വതീ | അഗ്രവതീ ഇത്യഗ്ര - വതീ |
യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി യാജ്യാ - അനുവാക്യേ | ഭവതഃ |
ബൃധ്വാത് | ഏവ | ഏനം | അഗ്രം | പരീതി | നയതി |
ആനുഷ്ഠിക ഇത്യാനു - സൂകഃ | ഭവതി | ഏഷാ | ഹി |
ഏതസ്യ () | ദേവതാ | യഃ | ആനുജാവര
ഇത്യാനു-ജാവരഃ | സമൃദ്ധ്യാ ഇതി സം - ഋദ്ധ്യേ | **23 (54)**
(ഏവ - നിര - ഗ്ര - മേതസ്യ - ചത്വാരി ച) (A4)

2.3.5.1

പ്രജാപതേ॑സ്ത്രയ॑സ്ത്രിച്ശ॑ശദ് ദു॒ഹിത॑ർ ആ॒സൻ താഃ സോ॑മാ॒യ
 രാജേ॑ണ॒ഭദാ॑ത് താ॒സാച്ഛ് രോ॑ഹിണീമു॒പൈത് താ
 ഇ॒ൗർഷ്യ॑ന്തീഃ പു॒നരഗ്ച്ഛ॑ൻ താ അ॒ന്യൈത് താഃ പു॒നരയാ॑ചത
 താ അ॒സ്മൈ ന പു॒നരദ॑ദാമ് സോ॒ബ്രവീ॑ദ് ജ॒തമ॑മീ॒ഷ്യ യഥാ॑
 സ॒മാവ॑ച്ഛ ഉ॒പൈഷ്യാ॑മ്യഥ തേ പു॒നർദാ॑സ്യാമീതി സ
 ജ॒തമാ॑മീത് താ അ॒സ്മൈ പു॒നരദ॑ദാത് താ॒സാച്ഛ്
 രോ॑ഹിണീമേ॒വോപൈത് - [] 24

2.3.5.1 - Padam

പ്രജാപതേ॑രിതി പ്രജാ - പതേഃ । ത്രയ॑സ്ത്രിച്ശ॑ശദിതി
 ത്രയഃ - ത്രിച്ശത് । ദു॒ഹിത॑രഃ । ആ॒സൻ । താഃ । സോ॑മാ॒യ ।
 രാജേ॑ണ॒ । അദ॑ദാത് । താ॒സാം । രോ॑ഹിണീം । ഉ॒പൈതി॑ ।
 ഐ॒ത് । താഃ । ഇ॒ൗർഷ്യ॑ന്തീഃ । പു॒നഃ । അ॒ഗച്ഛ॑ൻ । താഃ ।
 അ॒ന്യീതി॑ । ഐ॒ത് । താഃ । പു॒നഃ । അ॒യാച॑ത । താഃ ।
 അ॒സ്മൈ । ന । പു॒നഃ । അദ॑ദാത് । സഃ । അ॒ബ്രവീ॑ത് । ജ॒തം ।
 അ॒മീഷ്യ॑ । യഥാ॑ । സ॒മാവ॑ച്ഛ ഇതി സ॒മാവ॑ത് - ശഃ ।
 ഉ॒പൈഷ്യാ॑മീത്യുപ - ഏഷ്യാമീ । അഥ॑ । തേ । പു॒നഃ ।
 ദാ॑സ്യാമി । ഇതി॑ । സഃ । ജ॒തം । ആ॒മീത് । താഃ । അ॒സ്മൈ ।
 പു॒നഃ । അദ॑ദാത് । താ॒സാം । രോ॑ഹിണീം । ഏ॒വ ।

ഉപേതി । 24 (50)

2.3.5.2

തം യക്ഷ്മ ആർച്ചത്-രാജാനം യക്ഷ്മ ആരദിതി തദ്-
 രാജയക്ഷ്മസ്യ ജന്മ യത് പാപീയാനഭവത് തത്
 പാപയക്ഷ്മസ്യ യജ്ജായാഭ്യോഽവിന്ദത് തജ്ജായേന്യസ്യ
 യ ഏവമേതേഷാം യക്ഷ്മാണാം ജന്മ വേദ നൈനമേതേ
 യക്ഷ്മാ വിന്ദന്തി സ ഏതാ ഏവ നമസ്യന്നുപാധാവത് താ
 അബ്രൂവൻ വരം വൃണാമഹൈ സമാവച്ഛ ഏവ ന ഉപായ
 ഇതി തസ്മാ ഏത - [] 25

2.3.5.2 - Padam

ഐത് । തം । യക്ഷ്മഃ । ആർച്ചത് । രാജാനം । യക്ഷ്മഃ ।
 ആരത് । ഇതി । തത് । രാജയക്ഷ്മസ്യേതി രാജ-യക്ഷ്മസ്യ ।
 ജന്മ । യത് । പാപീയാൻ । അഭവത് । തത് ।
 പാപയക്ഷ്മസ്യേതി പാപ - യക്ഷ്മസ്യ । യത് । ജായാഭ്യഃ ।
 അവിന്ദത് । തത് । ജായേന്യസ്യ । യഃ । ഏവം । ഏതേഷാം ।
 യക്ഷ്മാണാം । ജന്മ । വേദ । ന । ഏനം । ഏതേ । യക്ഷ്മാഃ ।
 വിന്ദന്തി । സഃ । ഏതാഃ । ഏവ । നമസ്യന് । ഉപേതി ।
 അധാവത് । താഃ । അബ്രൂവൻ । വരം । വൃണാമഹൈ ।
 സമാവച്ഛ ഇതി സമാവത്-ശഃ । ഏവ । നഃ । ഉപേതി । അയഃ ।

ഇതി | തസ്മൈ | ഏതം | 25 (50)

2.3.5.3

-മാദിത്യം ചരും നിർവപൻ തേനൈവൈനം പാപാമ്
 സ്രാമാദമുഞ്ചൻ യഃ പാപയക്ഷ്മഗൃഹീതഃ സ്യാത് തസ്മാ
 ഏതമാദിത്യം ചരും നിർവപേദദിയാനേവ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധവതി ത ഏവൈനം പാപാമ്
 സ്രാമാമുഞ്ചന്ത്യ-മാവാസ്യായാം നിർവപേദമുമേവൈ-
 നമാപ്യായമാനമന്വാ പ്യായയതി നവോനവോ ഭവതി
 ജായമാന ഇതി പുരോഽനുവാക്യാ ഭവത്യായുരേവാസിൻ ()
 തയാ ദധാതി യമാദിത്യാ അശ്ശുമാപ്യായയന്തീതി
 യാജൈവൈനമേതയാ പ്യായയതി | 26

2.3.5.3 - Padam

ആദിത്യം | ചരും | നിരിതി | അവപൻ | തേന | ഏവ |
 ഏനം | പാപാത് | സ്രാമാത് | അമുഞ്ചൻ | യഃ |
 പാപയക്ഷ്മഗൃഹീത ഇതി പാപയക്ഷ്മ-ഗൃഹീതഃ | സ്യാത് |
 തസ്മൈ | ഏതം | ആദിത്യം | ചരും | നിരിതി | വപേത് |
 അദിത്യാൻ | ഏവ | സ്വേന |
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | തേ |
 ഏവ | ഏനം | പാപാത് | സ്രാമാത് | മുഞ്ചന്തി |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

അമാവാ॑സ്യാ॒യാമി॑ത്യ॒മാ - വാ॒സ്യാ॒യാം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് ।
അ॒മും । ഏ॒വ । ഏ॒നം । ആ॒പ്യാ॒യമാ॑നമി॒ത്യാ - പ്യാ॒യമാ॑നം ।
അ॒നു । ഏ॒തി । പ്യാ॒യയ॑തി । ന॒വോ॑ന॒വ ഇ॒തി ന॒വഃ - ന॒വഃ ।
ഭ॒വതി॑ । ജാ॒യമാ॑നഃ । ഇ॒തി । പു॒രോ॑നു॒വാക്യേ॑തി
പു॒രഃ-അ॒നു॒വാക്യാ॑ । ഭ॒വതി॑ । ആ॒യുഃ । ഏ॒വ । അ॒സ്മി॒ന് () ।
തയാ॑ । ദ॒ധാതി॑ । യം । ആ॒ദി॒ത്യാഃ । അ॒ശ്ശും ।
ആ॒പ്യാ॒യയ॑ന്തീ॒ത്യാ - പ്യാ॒യയ॑ന്തി । ഇ॒തി । യാ॒ജ്യാ ।
ഏ॒തി । ഏ॒വ । ഏ॒നം । ഏ॒തയാ॑ । പ്യാ॒യയ॑തി । 26 (63)

(ഏവോപൈ -ത- മസ്മിൻ - ത്രയോദശ ച) (A5)

2.3.6.1

പ്ര॒ജാപ॑തിർ ദേ॒വേഭ്യോ॑ന്നാ॒ദ്യം ധ്വ॑ദി॒ശഥ്
സോ॑ബ്ര॒വീദ്യ॑ദി॒മാൻ ലോ॑കാ॒നദ്യ॑തിരി॒ച്ഛാ॑തൈ
ത॒ന്മാസ॑ദി॒തി തദി॑മാൻ ലോ॑കാ॒നദ്യ॑ത്യരി॒ച്ഛതേ॑ന്ദ്രഃ
രാ॒ജാ॒നമി॑ന്ദ്രമ॒ധിരാ॑ജമി॒ന്ദ്രഃ സ്വ॑രാ॒ജാനം॑ തതോ॒ വൈ സ
ഇ॒മാൻ ലോ॑കാഃ സ്ത്രേ॒ധാദു॑ഹത് തത് ത്രി॒ധാതോ॑സ്ത്രി॒ധാതു
ത്വം യം॑ കാ॒മയേ॑താ॒ന്നാദഃ॑ സ്യാ॒ദിതി॑ ത॒സ്മാ ഏ॒തം ത്രി॒ധാതു॑ം
നി॒ർവ॑പേ॒ദിന്ദ്രാ॑യ രാജേ॒ണ പു॒രോ॑ധാശ - [] 27

2.3.6.1 - Padam

പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ - പതിഃ । ദേവേഭ്യഃ ।
 അന്നാഭ്യമിത്യന്ന - അഭ്യം । വ്യാദിശദിതി വി - ആദിശത് ।
 സഃ । അബ്രവീത് । യത് । ഇമാൻ । ലോകാൻ । അഭിതി ।
 അതിരിച്ഛാതാ ഇത്യതി - രിച്ഛാതൈ । തത് । മമ । അസത് ।
 ഇതി । തത് । ഇമാൻ । ലോകാൻ । അഭി । അതീതി ।
 അരിച്ഛത । ഇന്ദ്രം । രാജാനം । ഇന്ദ്രം ।
 അധിരാജമിത്യധി - രാജം । ഇന്ദ്രം । സ്വരാജാനമിതി
 സ്വ - രാജാനം । തതഃ । വൈ । സഃ । ഇമാൻ । ലോകാൻ ।
 ത്രേധാ । അദുഹത് । തത് । ത്രിധാതോരിതി ത്രി - ധാതോഃ ।
 ത്രിധാതുത്ഥമിതി ത്രിധാതു - ത്ഥം । യം । കാമയേത ।
 അന്നാഭ ഇത്യന്ന - അഭഃ । സ്യൂത് । ഇതി । തസ്മൈ । ഏതം ।
 ത്രിധാതുമിതി ത്രി - ധാതും । നിരിതി । വപേത് । ഇന്ദ്രായ ।
 രാജേണ । പുരോധാശം । 27 (50)

2.3.6.2

-മേകാദശകപാല-മിന്ദ്രായാ-ധിരാജായേന്ദ്രായ
 സ്വരാജേണഽയം വാ ഇന്ദ്രോ രാജാഽയമിന്ദ്രോഽധിരാജോഽ-
 ഽസാവിന്ദ്രഃ സ്വരാധിമാനേവ ലോകാൻമ-സ്പേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മാ അന്നം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

പ്രയച്ഛന്ത്യുന്നാദ ഏവ ദവതി യഥാ വർണ്യേന പ്രത്താം
ഗാം ദുഹ ഏവമേവേമാൻ ലോകാൻ പ്രത്താൻ കാമമന്നാദ്യം
ദുഹ ഉത്താനേഷു കപാലേഷധി ശ്രയത്യയാതയാമതായ
ത്രയഃ () പുരോധാശാ ദവന്തി ത്രയ ഇമേ ലോകാ ഏഷാം
ലോകാനാമാപ്ത്യാ ഉത്തര ഉത്തരോ ജ്യായാൻ ദവത്യേവമിവ
ഹീമേ ലോകാഃ സമൃദ്ധ്യേ സർവേഷാമഭി-ഗമയന്നവ
ദൃത്യച്ഛംബദ്കാരം വൃത്യാസമന്യാഹാനിർദാഹായ । 28

2.3.6.2 - Padam

ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । ഇന്ദ്രായ ।
അധിരാജായേത്യധി - രാജായ । ഇന്ദ്രായ । സ്വരാജ്ഞ ഇതി
സ്വ-രാജ്ഞേ । അയം । വൈ । ഇന്ദ്രഃ । രാജാ । അയം । ഇന്ദ്രഃ ।
അധിരാജ ഇത്യധി - രാജഃ । അസൗ । ഇന്ദ്രഃ । സ്വരാധിതി
സ്വ - രാട് । ഇമാൻ । ഏവ । ലോകാൻ । സ്വേന ।
ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । തേ ।
ഏവ । അസ്മൈ । അന്നം । പ്രേതി । യച്ഛന്തി । അന്നാദ
ഇത്യന്ന-അദഃ । ഏവ । ദവതി । യഥാ । വർണ്യേന । പ്രത്താം ।
ഗാം । ദുഹേ । ഏവം । ഏവ । ഇമാൻ । ലോകാൻ । പ്രത്താൻ ।
കാമം । അന്നാദൃമിത്യന്ന - അദ്യം । ദുഹേ ।
ഉത്താനേഷിത്യുത് - താനേഷു । കപാലേഷു । അധീതി ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ശ്രയതി | അയാതയാമത്പായേത്യയാതയാമ - ത്വായ |
ത്രയഃ () | പുരോധാശാഃ | ഭവന്തി | ത്രയഃ | ഇമേ | ലോകാഃ |
ഏഷാം | ലോകാനാം | ആപ്തേ | ഉത്തര ഉത്തര
ഇത്യുത്തരഃ - ഉത്തരഃ | ജായാൻ | ഭവതി | ഏവം | ഇവ |
ഹി | ഇമേ | ലോകാഃ | സമൃദ്ധ്യാ ഇതി സം - ഋദ്ധ്യേ |
സർവേഷാം | അഭിഗമയന്നിത്യഭി - ഗമയൻ | അവേതി |
ഭൃതി | അഹംബദ്കാരമിത്യഹംബദ് - കാരം |
വൃത്യാസമിതി വി - അത്യാസം | അനിതി | ആഹ |
അനിർഭാഹായേത്യനിഃ - ഭാഹായ | **28 (76)**

(പുരോധാശം - ത്രയഃ - ഷഡ്വിശ്ശതിശ്ച) (A6)

2.3.7.1

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസൻ താൻ ദേവാനസുരാ
അജയൻ തേ ദേവാഃ പരാജിഗ്യാനാ അസുരാണാം
വൈശ്യമുപാഽഽയൻ തേഭ്യ ഇന്ദ്രിയം വീര്യമപാക്രാമത്
തദിന്ദ്രോഽചായത് തദന്വപാക്രാമത് തദവരുധം നാശക്ലോത്
തദസ്മാദഭ്യർധോ ഽചരഥ് സ പ്രജാപതിമുപാധാവത്
തമേതയാ സർവപൃഷ്ഠയാഽയാജയത് തയൈവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം

വീര്യമധാദ്യ ഇന്ദ്രിയകാമോ - [] 29

2.3.7.1 - Padam

ദേവാസുരാ ഇതി ദേവ - അസുരാഃ । സംയത്താ ഇതി
സം - യത്താഃ । ആസന് । താൻ । ദേവാൻ । അസുരാഃ ।
അജയന് । തേ । ദേവാഃ । പരാജിഗ്യാനാ ഇതി
പരാ - ജിഗ്യാനാഃ । അസുരാണാം । വൈശ്യം । ഉപേതി ।
ആയന് । തേഭ്യഃ । ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം । അപേതി ।
അക്രാമത് । തത് । ഇന്ദ്രഃ । അചായത് । തത് । അനു ।
അപേതി । അക്രാമത് । തത് । അവരൂഢമിത്യവ - രൂഢം । ന ।
അശക്നോത് । തത് । അസ്മാത് । അഭ്യർധ ഇത്യഭി - അർധഃ ।
അചരത് । സഃ । പ്രജാപതിമിതി പ്രജാ - പതിം । ഉപേതി ।
അധാവത് । തം । ഏതയാ । സർവപൃഷ്ഠയേതി
സർവ - പൃഷ്ഠയാ । അയാജയത് । തയാ । ഏവ । അസിന് ।
ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം । അദധാത് । യഃ ।

ഇന്ദ്രിയകാമ ഇതീന്ദ്രിയ - കാമഃ । 29 (50)

2.3.7.2

വീര്യകാമഃ സ്മാത് തമേതയാ സർവപൃഷ്ഠയാ യാജയേദേതാ
ഏവ ദേവതാഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താ ഏവാസ്മി
- നിന്ദ്രിയം വീര്യം ദധതിയദിന്ദ്രായ രാമന്തരായ നിർവപതി

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

യദേവാഗ്നേ-സ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ ബാർഹതായ
യദേവേന്ദ്രസ്യ തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ വൈരുപായ
യദേവ സവിതുസ്തേജസ് - [] 30

2.3.7.2 - Padam

വീര്യകാമ ഇതി വീര്യ - കാമഃ | സ്യാത് | തം | ഏതയാ |
സർവപൃഷ്ഠയേതി സർവ - പൃഷ്ഠയാ | യാജയേത് | ഏതാഃ |
ഏവ | ദേവതാഃ | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന |
ഉപേതി | ധാവതി | താഃ | ഏവ | അസിന് | ഇന്ദ്രിയം |
വീര്യം | ദധതി | യത് | ഇന്ദ്രായ | രാമന്തരായേതി
രാമം - തരായ | നിർവപതീതി നിഃ - വപതി | യത് |
ഏവ | അഗ്നഃ | തേജഃ | തത് | ഏവ | അവേതി | രുന്ധേ |
യത് | ഇന്ദ്രായ | ബാർഹതായ | യത് | ഏവ | ഇന്ദ്രസ്യ |
തേജഃ | തത് | ഏവ | അവേതി | രുന്ധേ | യത് | ഇന്ദ്രായ |
വൈരുപായ | യത് | ഏവ | സവിതുഃ | തേജഃ | തത് | 30 (50)

2.3.7.3

ദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ വൈരാജായ യദേവ
ധാതുസ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ ശാക്വരായ
യദേവ മരുതാം തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ യദിന്ദ്രായ
രൈവതായ യദേവ ബൃഹസ്പതേസ്തേജസ്തദേവാവ രുന്ധേ

ഏ॒താവ॑ന്തി॒ വൈ॒ തേജാ॑ഽസി॒ താന്നേ॑വാ॒വ് രു॒ന്ധേ
ഉ॒ത്താ॑ന്നേഷു॒ ക॒പാലേ॑ഷാ॒ധി ശ്ര॑യത്യ॒യാത॑യാമ॒ത്വായ
ദാ॒ദശ॑ക॒പാലഃ॒ പു॒രോ॒ഽധാശോ॑- [] 31

2.3.7.3 - Padam

ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ । യത് । ഇ॒ന്ദ്രായ॑ । വൈ॒രാജാ॑യ ।
യത് । ഏ॒വ । ധാ॒തും । തേജഃ॑ । തത് । ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ ।
രു॒ന്ധേ । യത് । ഇ॒ന്ദ്രായ॑ । ശാ॒ക॒വായ॑ । യത് । ഏ॒വ ।
മ॒രുതാ॑ം । തേജഃ॑ । തത് । ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ । യത് ।
ഇ॒ന്ദ്രായ॑ । ദൈ॒വതാ॑യ । യത് । ഏ॒വ । ബൃ॒ഹ॒സ്പതേഃ॑ । തേജഃ॑ ।
തത് । ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ । ഏ॒താവ॑ന്തി । വൈ ।
തേജാ॑ഽസി । താ॒നി । ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ ।
ഉ॒ത്താ॑ന്നേഷി॒ത്യുത് - താ॑ന്നേഷു॒ ക॒പാലേ॑ഷു । അ॒ധീതി॑ ।
ശ്ര॑യതി । അ॒യാത॑യാമ॒ത്വായേ॑ത്യ॒യാത॑യാമ - ത്വായ ।
ദാ॒ദശ॑ക॒പാല ഇ॒തി ദാ॒ദശ - ക॒പാലഃ ।
പു॒രോ॒ഽധാശഃ॑ । 31 (50)

2.3.7.4

ഭ॒വതി॑ വൈ॒ശ്വദേ॑വ॒ത്വായ॑ സ॒മന്തം॑ പ॒ര്യവ॑ദ്യതി
സ॒മന്തമേ॒വേന്ദ്രി॑യം വീ॒ര്യം യ॑ജമാ॒നേ ദ॒ധാതി॑ വൃ॒ത്യാസ-
മ॒ന്യാഹാ॑നി॒ർദാഹാ॑യാശ്ച॒ ഋ॒ഷഭോ॑ വൃ॒ഷ്ണിർബ॑സുഃ സാ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദക്ഷിണാ വൃഷ്ണതായൈതയൈവ യജേതാഭിശസ്യമാന
ഏതാശ്ചേദാ അസ്യ ദേവതാ അന്നമദന്ത്യദന്ത്യു
വേവാസ്യ മനുഷ്യാഃ | 32

2.3.7.4 - Padam

ദവതി | വൈശ്വദേവതായേതി വൈശ്വദേവ - തായ |
സമന്തമിതി സം - അന്തം | പര്യവൃത്യതി പരി-അവൃത്യതി |
സമന്തമിതി സം - അന്തം | ഏവ | ഇന്ദ്രിയം | വീര്യം |
യജമാനേ | ദധാതി | വൃത്യാസമിതി വി - അത്യാസം |
അഗ്നിതി | ആഹ | അനിർഭാഹായേത്യനിഃ - ഭാഹായ |
അശ്വഃ | ഋഷഭഃ | വൃഷ്ണഃ | ബന്ധുഃ | സാ | ദക്ഷിണാ |
വൃഷ്ണതായേതി വൃഷ്ണ - തായ | ഏതയാ | ഏവ | യജേത |
അഭിശസ്യമാന ഇത്യഭി - ശസ്യമാനഃ | ഏതാഃ | ച | ഇത് |
വൈ | അസ്യ | ദേവതാഃ | അന്നം | അദന്തി | അദന്തി | ഉ |
ഏവ | അസ്യ | മനുഷ്യാഃ | 32 (38)

(ഇന്ദ്രിയകാമഃ - സവിതൃസ്തേജസ്തത് - പൂരോധാശോ -
ഷ്ടാത്രിഷ്ശച്ഛ) (A7)

2.3.8.1

രജനോ വൈ കാന്ധേയഃ ക്രതുജിതം ജാനകിം
ചക്ഷുർവന്യമയാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപദഗ്നയേ

ഭ്രാജസ്യതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലച്ഛ് സൗര്യം ചരുമഗ്നയേ
 ഭ്രാജസ്യതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം തയൈവാസിൻ
 ചക്ഷുരദധാദ്-യ-ശ്ചക്ഷുകാമഃ സ്യാത് തസ്മാ ഏതാമിഷ്ടിം
 നിർവപേദഗ്നയേ ഭ്രാജസ്യതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലച്ഛ്
 സൗര്യം ചരുമഗ്നയേ ഭ്രാജസ്യതേ പുരോധാശ-
 മഷ്ടാകപാലമഗ്നേർ വൈ ചക്ഷുഷാ മനുഷ്ടാ വി - [] 33

2.3.8.1 - Padam

രജനഃ । വൈ । കൗണ്ഡേയഃ । ക്രതുജിതമിതി ക്രതു - ജിതം ।
 ജാനകിം । ചക്ഷുർവന്യമിതി ചക്ഷുഃ - വന്യം । അയാത് ।
 തസ്മൈ । ഏതാം । ഇഷ്ടിം । നിരിതി । അവപത് । അഗ്നയേ ।
 ഭ്രാജസ്യതേ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । സൗര്യം । ചരും ।
 അഗ്നയേ । ഭ്രാജസ്യതേ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । തയാ । ഏവ । അസ്മിൻ ।
 ചക്ഷുഃ । അദധാത് । യഃ । ചക്ഷുഷ്ണാമ ഇതി ചക്ഷുഃ - കാമഃ ।
 സ്യാത് । തസ്മൈ । ഏതാം । ഇഷ്ടിം । നിരിതി । വപേത് ।
 അഗ്നയേ । ഭ്രാജസ്യതേ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । സൗര്യം । ചരും ।
 അഗ്നയേ । ഭ്രാജസ്യതേ । പുരോധാശം ।

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । അഗ്നേഃ । വൈ ।

ചക്ഷുഷാ । മനുഷ്യാഃ । വീതി । 33 (50)

2.3.8.2

പശ്യന്തി സൂര്യസ്യ ദേവാ അഗ്നിം ചൈവ സൂര്യം
 ച സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസിൻ
 ചക്ഷുർധത്തശ്ചക്ഷുഷാനേവ ഭവതി യദാഗ്നേയൗ
 ഭവതശ്ചക്ഷുഷീ ഏവാസിൻ തത് പ്രതി ദധാതി യഥ്
 സൗര്യോ നാസികാം തേനാഭിതഃ സൗര്യമാഗ്നേയൗ
 ഭവതസ്മാദഭിതോ നാസികാം ചക്ഷുഷീ തസ്മാന്നാ-
 സികയാ ചക്ഷുഷീ വിധൂതേ സമാനീ യാജ്യാനുവാക്യേ
 ഭവതഃ സമാനഃ ഹി () ചക്ഷുഃ സമൃദ്ധ്യാ ഉദുത്യം

ജാതവേദസഃ സ്വപ്ത ത്വാ ഹരിതോ രഥേ ചിത്രം
 ദേവാനാമുദഗാദനീകമിതി പിണ്ഡാൻ പ്രയച്ഛതി
 ചക്ഷുരേവാസൈ പ്രയച്ഛതി യദേവ തസ്യ തത് । 34

2.3.8.2 - Padam

പശ്യന്തി । സൂര്യസ്യ । ദേവാഃ । അഗ്നിം । ച । ഏവ । സൂര്യം ।
 ച । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । തൗ । ഏവ । അസിൻ । ചക്ഷുഃ । ധത്തഃ ।
 ചക്ഷുഷാൻ । ഏവ । ഭവതി । യത് । അഗ്നേയൗ । ഭവതഃ ।

ചക്ഷുഷീ॑ ഇതി॑ । ഏ॒വ । അ॒സ്മി॒ന് । തത് । പ്ര॒തീതി॑ ।
 ദ॒ധാതി॑ । യത് । സൗ॒ര്യഃ । നാ॒സികാ॑ം । തേ॒ന । അ॒ഭിതഃ॑ ।
 സൗ॒ര്യം । ആ॒ഗേയൗ॑ । ഭ॒വതഃ॑ । തസ്മാ॑ത് । അ॒ഭിതഃ॑ ।
 നാ॒സികാ॑ം । ചക്ഷുഷീ॑ ഇതി॑ । തസ്മാ॑ത് । നാ॒സിക॑യാ ।
 ചക്ഷുഷീ॑ ഇതി॑ । വി॒ധൃതേ॑ ഇതി॑ വി - ധൃതേ॑ ।
 സ॒മാനീ॑ ഇതി॑ । യാ॒ജ്യാനു॒വാക്യേ॑ ഇതി॑
 യാ॒ജ്യാ - അ॒നുവാക്യേ॑ । ഭ॒വതഃ॑ । സ॒മാനം । ഹി () ।
 ചക്ഷുഃ॑ । സ॒മൃദ്ധ്യാ॑ ഇതി॑ സം - ഋ॒ദ്ധ്യു । ഉ॒ദിതി॑ । ഉ । ത്യം ।
 ജാ॒തവേ॑ദസമിതി॑ ജാ॒ത - വേ॑ദസം । സ॒പ്ത । ത്വാ । ഹ॒രിതഃ॑ ।
 ര॒ഥേ । ചി॒ത്രം । ദേ॒വാനാ॑ം । ഉ॒ദിതി॑ । ആ॒ഗാത് । അ॒നീകം॑ ।
 ഇതി॑ । പി॒ണ്ഡാൻ । പ്രേ॒തി । യ॒ച്ഛതി॑ । ചക്ഷുഃ॑ । ഏ॒വ ।
 അ॒സ്മൈ । പ്രേ॒തി । യ॒ച്ഛതി॑ । യത് । ഏ॒വ । തസ്യ॑ ।
 തത് । 34 (78) (വി - ഹൃ - ഷ്ടാവിഴ്ശതിശ്ച) (A8)

2.3.9.1

ധ്രു॒വോ॑ഽസി ധ്രു॒വോ॑ഽഹഃ॑ സ॒ജാതേ॑ഷു ഭൂ॒യാസം॑
 ധീ॒രശ്ചേ॑ത്താ॑ വസു॒വിദ് ധ്രു॒വോ॑ഽസി ധ്രു॒വോ॑ഽഹഃ॑
 സ॒ജാതേ॑ഷു ഭൂ॒യാസമു॑ഗ്രശ്ചേ॑ത്താ॑ വസു॒വിദ് ധ്രു॒വോ॑ഽസി
 ധ്രു॒വോ॑ഽഹഃ॑-സ॒ജാതേ॑ഷു ഭൂ॒യാസമ॑ഭിഭൂ॒ശ്ചേ॑ത്താ॑

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

വസുവിദാ മനമസ്യാമനസ്യ ദേവാ യേ സജാതാഃ കുമാരാഃ
സമനസസ്താനഹം കാമയേ ഹൃദാ തേ മാം കാമയന്താഃ
ഹൃദാ താൻ മ ആമനസഃ കൃധി സ്വാഹാ ssമനമസ്യാ - [] 35

2.3.9.1 - Padam

ധ്രുവഃ | അസി | ധ്രുവഃ | അഹം | സജാതേഷിതി
സ - ജാതേഷു | ഭൂയാസം | ധീരഃ | ചേത്താ | വസുവിദിതി
വസു - വിത് | ധ്രുവഃ | അസി | ധ്രുവഃ | അഹം |
സജാതേഷിതി സ-ജാതേഷു | ഭൂയാസം | ഉഗ്രഃ | ചേത്താ |
വസുവിദിതി വസു - വിത് | ധ്രുവഃ | അസി | ധ്രുവഃ |
അഹം | സജാതേഷിതി സ - ജാതേഷു | ഭൂയാസം |
അഭിഭൂരിത്യഭി - ഭൂഃ | ചേത്താ | വസുവിദിതി വസു-വിത് |
ആമനമിത്യാ - മനം | അസി | ആമനസ്യേത്യാ - മനസ്യ |
ദേവാഃ | യേ | സജാതാ ഇതി സ - ജാതാഃ | കുമാരാഃ |
സമനസ ഇതി സ - മനസഃ | താൻ | അഹം | കാമയേ |
ഹൃദാ | തേ | മാം | കാമയന്താം | ഹൃദാ | താൻ | മേ |
ആമനസ ഇത്യാ - മനസഃ | കൃധി | സ്വാഹാ |
ആമനമിത്യാ - മനം | അസി | 35 (50)

2.3.9.2

-മനസ്യ ദേവാ യാഃ സ്ത്രീയഃ സമനസസ്താ അഹം കാമയേ
 ഹൃദാ താ മാം കാമയന്താഃ ഹൃദാ താ മ ആമനസഃ കൃധി
 സ്വാഹാ വൈശ്വദേവീഃ സാങ്ഗ്രഹണീം നിർവപേദ്-
 ഗ്രാമകാമോ വൈശ്വദേവാ വൈ സജാതാ വിശ്വാനേവ
 ദേവാൻമസ്യേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മൈ
 സജാതാൻ പ്ര യച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി സാംഗ്രഹണീ
 ഭവതി മനോഗ്രഹണം വൈ സംഗ്രഹണം മന ഏവ
 സജാതാനാം - [] 36

2.3.9.2 - Padam

ആമനസ്യേത്യാ - മനസ്യ | ദേവാഃ | യാഃ | സ്ത്രീയഃ |
 സമനസ ഇതി സ - മനസഃ | താഃ | അഹം | കാമയേ |
 ഹൃദാ | താഃ | മാം | കാമയന്താം | ഹൃദാ | താഃ | മേ |
 ആമനസ ഇത്യാ - മനസഃ | കൃധി | സ്വാഹാ |
 വൈശ്വദേവീമിതി വൈശ്വ - ദേവീം | സാംഗ്രഹണീമിതി
 സാം - ഗ്രഹണീം | നിരിതി | വപേത് | ഗ്രാമകാമ ഇതി
 ഗ്രാമ - കാമഃ | വൈശ്വദേവാ ഇതി വൈശ്വ - ദേവാഃ |
 വൈ | സജാതാ ഇതി സ - ജാതാഃ | വിശ്വാൻ | ഏവ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദേ॒വാൻ | സേ॒വൻ | ഭാ॒ഗ॒ധേ॒യേ॒നേ॒തി | ഭാ॒ഗ - ധേ॒യേ॒ന |
ഉ॒പേ॒തി | ധാ॒വ॒തി | തേ | ഏ॒വ | അ॒സ്മൈ | സ॒ജാ॒താ॒നി॒തി |
സ - ജാ॒താൻ | പ്രേ॒തി | യ॒ച്ച॒ന്തി | ഗ്രാ॒മീ | ഏ॒വ | ഭ॒വ॒തി |
സാ॒ംഗ്ര॒ഹണീ॒തി | സാ॒ം - ഗ്ര॒ഹ॒ണീ | ഭ॒വ॒തി |
മ॒നോ॒ഗ്ര॒ഹ॒ണമി॒തി | മ॒നഃ - ഗ്ര॒ഹ॒ണം | വൈ |
സംഗ്ര॒ഹ॒ണമി॒തി | സം - ഗ്ര॒ഹ॒ണം | മ॒നഃ | ഏ॒വ |
സ॒ജാ॒താനാ॒മി॒തി | സ - ജാ॒താനാ॒ം | 36 (50)

2.3.9.3

ഗൃ॒ഹ്ണാ॒തി | ധ്രു॒വോ॑സി | ധ്രു॒വോ॑ഹ॒യ് | സ॒ജാ॒തേഷു॑
ഭൃ॒യാ॒സമി॒തി | പ॒രി॒ധീൻ | പ॒രി | ദ॒ധാ॒ത്യാ॒ശി॒ഷമേ॒വൈ॒താമാ॑
ശാ॒സ്തേ॒മോ | ഏ॒തദേ॒വ | സ॒ർവ॒യ് | സ॒ജാ॒തേഷാ॑ധി | ഭ॒വ॒തി
യ॒സ്യൈ॒വം | വി॒ദു॒ഷ | ഏ॒തേ | പ॒രി॒ധയഃ॑ | പ॒രി॒ധീ॒യന്തേ॑
ആ॒മ | ന॒മ॒സ്യാ॒മന॒സ്യ | ദേ॒വാ | ഇ॒തി | തി॒സ്ര | ആ॒ഹു॒തീർ
ജു॒ഹോ॒ത്യേ - താ॒വ॒ന്തോ॑ | വൈ | സ॒ജാ॒താ॒ യേ॒ | മ॒ഹാ॒ന്തോ॑
യേ॒ | ക്ഷു॒ല്പ॒കാ॒ യാഃ | സ്ത്രി॒യസ്താ॑നേ॒വാവ॑ | രു॒ന്ധേ॒ () | ത
ഏ॒നമ॑വ॒രു॒ദ്ധാ॒ ഉ॒പ | തി॒ഷ്ഠ॒ന്തേ॑ | 37

2.3.9.3 - Padam

ഗൃ॒ഹ്ണാ॒തി | ധ്രു॒വഃ | അ॒സി | ധ്രു॒വഃ | അ॒ഹം |
സ॒ജാ॒തേഷി॒തി | സ - ജാ॒തേഷു॑ | ഭൃ॒യാ॒സം | ഇ॒തി |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

പരിധീനിതി പരി - ധീൻ | പരിതി | ദധാതി |
ആശിഷമിത്യാ - ശിഷം | ഏവ | ഏതാം | ഏതി | ശാസേ |
അഥോ ഇതി | ഏതത് | ഏവ | സർവം | സജാതേഷിതി
സ - ജാതേഷു | അധീതി | ദവതി | യസ്യ | ഏവം |
വിദുഷഃ | ഏതേ | പരിധയ ഇതി പരി - ധയഃ | പരിധീയന്ത
ഇതി പരി - ധീയന്തേ | ആമനമിത്യാ - മനം | അസി |
ആമനസ്യേത്യാ - മനസ്യ | ദേവാഃ | ഇതി | തിസ്രഃ |
ആഹുതീരിത്യാ - ഹുതീഃ | ജുഹോതി | ഏതാവന്തഃ | വൈ |
സജാതാ ഇതി സ - ജാതാഃ | യേ | മഹാന്തഃ | യേ |
ക്ഷുപ്താഃ | യാഃ | സ്ത്രീയഃ | താൻ | ഏവ | അവേതി |
രുന്ധേ () | തേ | ഏനം | അവരുദ്ധാ ഇത്യവ - രുദ്ധാഃ |
ഉപേതി | തിഷ്ഠന്തേ | **37 (55)**

(സ്വാഹാ *ssമനസി-സജാതാനാഃ* -രുന്ധേ-പഞ്ച ച) (A9)

2.3.10.1

യന്നവമൈത് തന്നവനീതമഭവദ്-യദസർപത് തഥ്
സർപിരഭവദ്-യദധീയത തദ് ഘൃതമഭവദ്ശിനോഃ പ്രാണോ
ഽസി തസ്യ തേ ദത്താം യയോഃ പ്രാണോഽസി സ്വാഹേന്ദ്രസ്യ
പ്രാണോഽസി തസ്യ തേ ദദാതു യസ്യ പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ
മിത്രാവരുണയോഃ പ്രാണോഽസി തസ്യ തേ ദത്താം യയോഃ

പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ വിശ്വേഷാം ദേവാനാം

പ്രാണോഽസി - [] 38

2.3.10.1 - Padam

യത് | നവം | ഐത് | തത് | നവനീതമിതി നവ - നീതം |

അഭവത് | യത് | അസർപത് | തത് | സർപിഃ | അഭവത് |

യത് | അധീയത | തത് | ഘൃതം | അഭവത് | അശിനോഃ |

പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | തസ്യ | തേ | ദത്താം |

യയോഃ | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | സ്വാഹാ |

ഇന്ദ്രസ്യ | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | തസ്യ | തേ |

ദദാതു | യസ്യ | പ്രാണ ഇതി പ്ര-അനഃ | അസി | സ്വാഹാ |

മിത്രാവരുണയോരിതി മിത്രാ - വരുണയോഃ | പ്രാണ ഇതി

പ്ര - അനഃ | അസി | തസ്യ | തേ | ദത്താം | യയോഃ |

പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | സ്വാഹാ | വിശ്വേഷാം |

ദേവാനാം | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | 38 (50)

2.3.10.2

തസ്യ തേ ദദാതു യേഷാം പ്രാണോഽസി സ്വാഹാ ഘൃതസ്യ

ധാരാമൃതസ്യ പൻഥമിന്ദ്രേണ ദത്താം പ്രയതാം മരുദ്ഭിഃ |

തത് ത്വാ വിഷ്ണുഃ പര്യപശ്യത് തത് ത്വേധാ ഗവൈരയത് |

പാവമാനേന ത്വാ സ്തോമേന ഗായത്രസ്യ വർതന്യോപാഘ്

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ശോഭവീര്യേണ ദേവസ്താം സവിതോത് സൃജതു ജീവാതവേ
ജീവനസ്യായൈ ബൃഹദ്-രഥന്തരയോസ്താം സ്തോമേന
ത്രിഷ്ടുഭോ വർതന്യാ ശുക്രസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്താം
സവിതോത് - [] 39

2.3.10.2 - Padam

തസ്യ | തേ | ദദതു | യേഷാം | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ |
അസി | സ്വാഹാ | ഘൃതസ്യ | ധാരാം | അമൃതസ്യ |
പന്മാം | ഇന്ദ്രേണ | ദത്താം | പ്രയതാമിതി പ്ര - യതാം |
മരുദ്ഭിരിതി മരുത് - ഭിഃ | തത് | ത്വാ | വിഷ്ണുഃ | പരിതി |
അപശ്യത് | തത് | ത്വാ | ഇധാ | ഗവി | ഐരയത് |
പാവമാനേന | ത്വാ | സ്തോമേന | ഗായത്രസ്യ | വർതന്യാ |
ഉപാച്ഛോരിത്യുപ - അച്ഛോഃ | വീര്യേണ | ദേവഃ | ത്വാ |
സവിതാ | ഉദിതി | സൃജതു | ജീവാതവേ |
ജീവനസ്യായൈ | ബൃഹദ്രഥന്തരയോരിതി
ബൃഹത് - രഥന്തരയോഃ | ത്വാ | സ്തോമേന | ത്രിഷ്ടുഭഃ |
വർതന്യാ | ശുക്രസ്യ | വീര്യേണ | ദേവഃ | ത്വാ | സവിതാ |
ഉദിതി | 39 (50)

2.3.10.3

സൂജതും ജീവാതവേ ജീവനസ്യായാ അഗ്നേസ്ത്വാ മാത്രയാ
 ജഗത്യേ വർത്തന്യാഃഗ്രയണസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്ത്വാ
 സവിതോമ് സൂജതും ജീവാതവേ ജീവനസ്യായാ ഇമമഗ്ന
 ആയുഷേ വർചസേ കൃധി പ്രിയം രേതോ വരുണ സോമ
 രാജൻ । മാ തേവാസ്ത്വാ അദിതേ ശർമ്മ യച്ച വിശ്വേ ദേവാ
 ജരദഷ്ടിർ യഥാസത് । അഗ്നിരായുഷ്മാൻമ് സ
 വനസ്സതിദിരായുഷ്മാൻ തേന ത്വാഃസ്യുഷാഃസ്യുഷ്മന്തം
 കരോമി സോമ ആയുഷ്മാൻമ് () സ ഓഷധീദിർ യജ്ഞ
 ആയുഷ്മാൻമ് സ ദക്ഷിണാദിർ ബ്രഹ്മാഃസ്യുഷ്മത് തദ്-
 ബ്രാഹ്മണൈരായുഷദ് ദേവാ ആയുഷ്മന്തസ്യേസ്മുതേന
 പിതര ആയുഷ്മന്തസ്യേ സ്വധയാഃസ്യുഷ്മന്തസ്യേന
 ത്വാ ഃസ്യുഷാഃസ്യുഷ്മന്തം കരോമി । 40

2.3.10.3 - Padam

സൂജതും । ജീവാതവേ । ജീവനസ്യായായേ । അഗ്നേഃ । ത്വാ ।
 മാത്രയാ । ജഗത്യേ । വർത്തന്യാ । ആഗ്രയണസ്യ ।
 വീര്യേണ । ദേവഃ । ത്വാ । സവിതാ । ഉദിതി । സൂജതും ।
 ജീവാതവേ । ജീവനസ്യായായേ । ഇമം । അഗ്നേ । ആയുഷേ ।
 വർചസേ । കൃധി । പ്രിയം । രേതഃ । വരുണ । സോമ ।

രാജന് | മാതാ | ഇവ | അസൈ | അദിതേ | ശർമ | യച്ഛ |
 വിശ്വേ | ദേവാഃ | ജരദന്ധിരിതി ജരത് - അഷ്ടിഃ | യഥാ |
 അസത് | അഗ്നിഃ | ആയുഷ്മാൻ | സഃ | വനസ്പതിദിരിതി
 വനസ്പതി - ഭിഃ | ആയുഷ്മാൻ | തേന | ത്വാ | ആയുഷാ |
 ആയുഷ്മന്തം | കരോമി | സോമഃ | ആയുഷ്മാൻ () | സഃ |
 ഓഷധീദിരിത്യോഷധി - ഭിഃ | യജ്ഞഃ | ആയുഷ്മാൻ | സഃ |
 ദക്ഷിണാഭിഃ | ബ്രഹ്മ | ആയുഷ്മത് | തത് | ബ്രാഹ്മണൈഃ |
 ആയുഷ്മത് | ദേവാഃ | ആയുഷ്മന്തഃ | തേ | അമൃതേന |
 പിതരഃ | ആയുഷ്മന്തഃ | തേ | സ്വധയേതി സ്വ - ധയാ |
 ആയുഷ്മന്തഃ | തേന | ത്വാ | ആയുഷാ | ആയുഷ്മന്തം |
 കരോമി | **40 (75)**

(വിശ്വേഷാം ദേവാനാം പ്രാണോഽസി - ത്രിഷ്ടുഭോ
 വർതന്യാ ശുക്രസ്യ വീര്യേണ ദേവസ്താ സവിതോമ -
 സോമ ആയുഷ്മാൻ - പഞ്ചവിദ്ശതിശ്ച) (A10)

2.3.11.1

അഗ്നിം വാ ഏതസ്യ ശരീരം ഗച്ഛതി സോമഃ രസോ
 വരുണ ഏനം വരുണപാശേന ഗൃഹ്ണാതി സർവ്വതീം
 വാഗഗ്നാവിഷ്ണു ആത്മാ യസ്യ ജ്യോഗാമയതി യോ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ജ്യോഗാമയാവീ॑ സ്യാഭ്യോ॑ വാ॑ കാമയേ॑ത
സർവ॑മായു॒രിയാമി॑തി॒ തസ്മാ॑ ഏ॒താമി॑ഷ്ടം നിർവ॑പേദാഗ്നേ॒യ
-മ॒ഷ്ടാക॑പാലച്ഛ് സൗ॒മ്യം ച॒രും വാ॑രുണം ദ॒ശക॑പാലച്ഛ്
സാര॑സ്വതം ച॒രമാ॑ഗ്നാവൈ॒ഷ്ണവ॑- മേ॒കാദ॑ശകപാല-
മഗ്നേ॑രവാ॒സ്യ ശരീ॑രം നി॒ഷ്ക്രീ॑ണാതി॒ സോമാ॑ദ്ര॒സം - [] 41

2.3.11.1 - Padam

അ॒ഗ്നിം । വൈ । ഏ॒തസ്യ॑ । ശരീ॑രം । ഗ॒ച്ഛതി॑ । സോ॒മം ।
ര॒സഃ । വരു॑ണം । ഏ॒നം ।
വരു॑ണപാശേ॒നേതി॑ വരു॑ണ - പാ॒ശേന॑ । ഗൃ॒ഹ്ണാതി॑ ।
സര॑സ്വതീം । വാക് । അ॒ഗ്നാവി॑ഷ്ടം ഇ॒ത്യഗ്നാ॑ - വി॒ഷ്ടം ।
ആ॒ത്മാ । യ॒സ്യ । ജ്യോ॑ക് । ആമ॑യതി । യഃ ।
ജ്യോഗാ॑മയാവീതി ജ്യോക്-ആമ॑യാവീ । സ്യാ॑ത് । യഃ । വാ ।
കാമ॑യേത । സർവ॑ം । അ॒യുഃ । ഇ॒യാം । ഇ॒തി । ത॒സ്മൈ॑ ।
ഏ॒താം । ഇ॒ഷ്ടം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് । ആ॒ഗ്നേ॒യം ।
അ॒ഷ്ടാക॑പാലമി॒ത്യഷ്ടാ॑ - ക॒പാലം । സൗ॒മ്യം । ച॒രും ।
വാ॒രുണം । ദ॒ശക॑പാലമി॒തി ദ॒ശ - ക॒പാലം । സാര॑സ്വതം ।
ച॒രും । ആ॒ഗ്നാവൈ॒ഷ്ണവ॑മി॒ത്യാഗ്നാ॑ - വൈ॒ഷ്ണവം॑ ।
ഏ॒കാദ॑ശകപാലമി॒ത്യേകാ॑ദ॒ശ - ക॒പാലം । അ॒ഗ്നേഃ । ഏ॒വ ।
അ॒സ്യ । ശരീ॑രം । നി॒ഷ്ക്രീ॑ണാതി॒തി നിഃ॑ - ക്രീ॒ണാതി॑ ।

സോമാത് | രസം | 41 (50)

2.3.11.2

വാരുണേനൈവൈനം വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി
സാരസ്വതേന വാചം ദധാത്യഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ
വിഷ്ണുർ യജ്ഞോ ദേവതാഭിശ്ചൈവൈനം യജ്ഞേന
ച ഭിഷജ്യത്യുത യദീതാസുർ ഭവതി ജീവത്യേവ
യന്നവമൈത് തന്നവനീതമ-ഭവദിത്യാജ്യ-മവേക്ഷതേ
രൂപമേവാസ്യൈ തന്മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേഽശ്മിനോഃ പ്രാണോ
ഽസീത്യാഹാശ്മിനൗ വൈ ദേവാനാം - [] 42

2.3.11.2 - Padam

വാരുണേന | ഏവ | ഏനം | വരുണപാശാദിതി
വരുണ - പാശാത് | മുഞ്ചതി | സാരസ്വതേന | വാചം |
ദധാതി | അഗ്നിഃ | സർവാഃ | ദേവതാഃ | വിഷ്ണുഃ | യജ്ഞഃ |
ദേവതാഭിഃ | ച | ഏവ | ഏനം | യജ്ഞേന | ച | ഭിഷജ്യതി |
ഉത | യദി | ഇതാസുരിതീത - അസുഃ | ഭവതി | ജീവതി |
ഏവ | യത് | നവം | ഐത് | തത് | നവനീതമിതി
നവ - നീതം | അഭവത് | ഇതി | ആജ്യം | അവേതി |
ഈക്ഷതേ | രൂപം | ഏവ | അസ്യ | ഏതത് | മഹിമാനം |
വ്യാചഷ്ടേ ഇതി വി - ആചഷ്ടേ | അശ്മിനോഃ |

പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | ഇതി | ആഹ |
അശ്വിനൗ | വൈ | ദേവാനാം | **42 (50)**

2.3.11.3

ദിഷജൗ താഭ്യാമേവാസൈ ദേഷജം കരോതീന്ദ്രസ്യ
പ്രാണോ ഽസീത്യാഹേന്ദ്രിയ-മേവാസീന്നേതേന ദധാതി
മിത്രാവരുണയോഃ പ്രാണോ ഽസീത്യാഹ പ്രാണാ-
പാനാവേവാസീന്നേതേന ദധാതി വിശേഷാം ദേവാനാം
പ്രാണോ ഽസീത്യാഹ വീര്യമേവാസീന്നേതേന ദധാതി
ഏതസ്യ ധാരാമമൃതസ്യ പൺമാമിത്യാഹ യഥാ-
യജുരേവൈതത് പാവമാനേന ത്വാ സ്തോമേനേത്യാ - [] **43**

2.3.11.3 - Padam

ദിഷജൗ | താഭ്യാം | ഏവ | അസൈ | ദേഷജം | കരോതി |
ഇന്ദ്രസ്യ | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | അസി | ഇതി | ആഹ |
ഇന്ദ്രിയം | ഏവ | അസിന് | ഏതേന | ദധാതി |
മിത്രാവരുണയോരിതി മിത്രാ - വരുണയോഃ | പ്രാണ ഇതി
പ്ര - അനഃ | അസി | ഇതി | ആഹ | പ്രാണാപാനാവിതി
പ്രാണ - അപാനൗ | ഏവ | അസിന് | ഏതേന |
ദധാതി | വിശേഷാം | ദേവാനാം | പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ |
അസി | ഇതി | ആഹ | വീര്യം | ഏവ | അസിന് | ഏതേന |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദധാതി | ഫൃതസ്യ | ധാരാം | അമൃതസ്യ | പന്ഥാം | ഇതി |
ആഹ | യഥായജുരിതി യഥാ - യജുഃ | ഏവ | ഏതത് |
പാവമാനേന | ത്വാ | സ്തോമേന | ഇതി | **43 (50)**

2.3.11.4

-ഹ പ്രാണമേവാസിന്നേതേന ദധാതി ബൃഹദ്-
രഥന്തരയോസ്ത്വാ സ്തോമേനേത്യാഹൗജ ഏവാസിന്നേതേന
ദധാത്യഗേസ്ത്വാ മാത്രയേത്യാഹാ-ssത്മാന-മേവാസിന്നേതേന
ദധാത്യുതിജഃ പര്യാഹുര്യാവന്ത ഏവർതിജസ്ത ഏനം
ഭിഷജ്യന്തി ബ്രഹ്മണോ ഹസ്തമന്യാരഭ്യ പര്യാഹുരേകധൈവ
യജമാന ആയുർദധതി യദേവ തസ്യ തദ്ധിരണ്യാദ് - [] **44**

2.3.11.4 - Padam

ആഹ | പ്രാണമിതി പ്ര-അനം | ഏവ | അസിന് | ഏതേന |
ദധാതി | ബൃഹദ്രഥന്തരയോരിതി ബൃഹത് -രഥന്തരയോഃ |
ത്വാ | സ്തോമേന | ഇതി | ആഹ | ഓജഃ | ഏവ | അസിന് |
ഏതേന | ദധാതി | അഗേഃ | ത്വാ | മാത്രയാ | ഇതി | ആഹ |
ആത്മാനം | ഏവ | അസിന് | ഏതേന | ദധാതി | ഗൃതിജഃ |
പരീതി | ആഹുഃ | യാവന്തഃ | ഏവ | ഗൃതിജഃ | തേ | ഏനം |
ഭിഷജ്യന്തി | ബ്രഹ്മണഃ | ഹസ്തം |
അന്യാരഭ്യേത്യനു - ആരഭ്യ | പരീതി | ആഹുഃ |

ഏകധേത്യേക - ധാ | ഏവ | യജമാനേ | ആയുഃ |

ദധതി | യത് | ഏവ | തസ്യ | തത് | ഹിരണ്യാത് | **44 (50)**

2.3.11.5

ഘൃതം നിഷ്പിബത്യായുർവൈ ഘൃതമമൃതഃ
ഹിരണ്യമമൃതാദേവാ ഏയുർനിഷ്പിബതി ശതമാനം ദവതി
ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയ ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ
പ്രതിതിഷ്ഠത്യഥോ ഖലു യാവതീഃ സമാ ഏഷ്യൻ മന്യേത
താവന്മാനഃ സ്യാത് സമൃദ്ധ്യാ ഇമമഗ്ന ആയുഷേ വർചസേ
കൃധീത്യാഹാ ഏയുരേവാസിൻ വർചോ ദധാതി വിശ്വേ
ദേവാ ജരദഷ്ടിർ യഥാ സദിത്യാ () -ഹ ജരദഷ്ടിമേവൈനം
കരോത്യഗ്നി-രായുഷ്ഠാനിതി ഹസ്തം ഗൃഹ്ണാത്യേതേ വൈ
ദേവാ ആയുഷ്ഠന്തസ്ത ഏവാസിന്നായുർദധതി
സർവമായുരേതി | **45**

2.3.11.5 - Padam

ഘൃതം | നിരിതി | പിബതി | ആയുഃ | വൈ | ഘൃതം |
അമൃതം | ഹിരണ്യം | അമൃതാത് | ഏവ | ആയുഃ | നിരിതി |
പിബതി | ശതമാനമിതി ശത - മാനം | ദവതി |
ശതായുരിതി ശത - ആയുഃ | പുരുഷഃ | ശതേന്ദ്രിയ ഇതി
ശത - ഇന്ദ്രിയഃ | ആയുഷി | ഏവ | ഇന്ദ്രിയേ | പ്രതീതി |

തിഷ്ഠതി | അഥോ ഇതി | ഖലു | യാവതീഃ | സമാഃ |
 ഏഷ്യന് | മന്യേത | താവന്മാനമിതി താവത് - മാനം |
 സ്മാത് | സമൃദ്ധ്യാ ഇതി സം - ഋദ്ധ്യേ | ഇമം | അഗ്നേ |
 ആയുഷേ | വർചസേ | കൃധി | ഇതി | ആഹ | ആയുഃ |
 ഏവ | അസിന് | വർചഃ | ദധാതി | വിശേ | ദേവാഃ |
 ജരദഷ്ടിരിതി ജരത് - അഷ്ടിഃ | യഥാ | അസത് | ഇതി () |
 ആഹ | ജരദഷ്ടിമിതി ജരത് - അഷ്ടിം | ഏവ | ഏനം |
 കരോതി | അഗ്നിഃ | ആയുഷ്മാൻ | ഇതി | ഹസ്തം |
 ഗൃഹ്ണാതി | ഏതേ | വൈ | ദേവാഃ | ആയുഷ്മന്തഃ | തേ |
 ഏവ | അസിന് | ആയുഃ | ദധതി | സർവം | ആയുഃ |

ഏതി | **45 (72)** (രസം - ദേവാനാഃ - സ്തോമേനേതി -

ഹിരണ്യം - ദസദിതി - ദാവിശ്ശതിശ്ച) (A11)

2.3.12.1

പ്രജാപതിർ വരുണാശാമനയത് സ സ്വാം ദേവതാമാർച്ചം
 സ പര്യദീര്യത സ ഏതം വാരുണം ചതുഷ്-കപാലമപശ്യത്
 തം നിരവപത് തതോ വൈ സ വരുണപാശാദമുച്യത
 വരുണോ വാ ഏതം ഗൃഹ്ണാതി യോഽശ്വം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി
 യാവതോഽശ്വാൻ പ്രതിഗൃഹ്ണീയാത് താവതോ വാരുണാൻ
 ചതുഷ്പാലാൻ നിർവപേദ്-വരുണമേവ സ്വേന

ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം വരുണപാശാൻ-
മുഞ്ചതി - [] 46

2.3.12.1 - Padam

പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ - പതിഃ | വരുണായ | അശ്വം |
അനയത് | സഃ | സ്വാം | ദേവതാം | ആർച്ചത് | സഃ |
പരീതി | അദീര്യത | സഃ | ഏതം | വാരുണം |
ചതുഷ്പാലമിതി ചതുഃ - കപാലം | അപശ്യത് | തം |
നിരിതി | അവപത് | തതഃ | വൈ | സഃ | വരുണപാശാദിതി
വരുണ - പാശാത് | അമുച്യത | വരുണഃ | വൈ | ഏതം |
ഗൃഹ്ണാതി | യഃ | അശ്വം | പ്രതിഗൃഹ്ണാതീതി
പ്രതി - ഗൃഹ്ണാതി | യാവതഃ | അശ്വാൻ |
പ്രതിഗൃഹ്ണീയാദിതി പ്രതി - ഗൃഹ്ണീയാത് | താവതഃ |
വാരുണാൻ | ചതുഷ്പാലാനിതി ചതുഃ - കപാലാൻ |
നിരിതി | വപേത് | വാരുണം | ഏവ | സ്വേന |
ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ |
ഏവ | ഏനം | വരുണപാശാദിതി വരുണ - പാശാത് |
മുഞ്ചതി | 46 (50)

2.3.12.2

ചതുഷ്ഠപാലാ ഭവന്തി ചതുഷ്ഠാഭ്യശഃ സമൃദ്ധ്യാ
ഏകമതിരിക്തം നിർവപേദ്-യമേവ പ്രതിഗ്രാഹീ ഭവതി യം
ഽവാ നായേത്യതി തസ്മാദേവ വരുണപാശാൻ മുച്യതേ യദ്യപരം
പ്രതിഗ്രാഹീ സ്യാത് സൗര്യമേകകപാലമനു
നിർവപേദമുമേവാ ഽഭിത്യമുച്ഛാരം കുരുതേ ഽപോ
ഽവദ്യഥമവൈത്യസ്തം വൈ വരുണഃ സാക്ഷാദേവ വരുണമവ
യജതേ ഽപോനപ്രീയം ചരും () പുനരേത്യ
നിർവപേദസ്തം യോനിർവാ അശഃ സ്വാമേവൈനം
ഽയോനിം ഗമയതി സ ഏനം ശാന്ത ഉപ തിഷ്ഠതേ । 47

2.3.12.2 - Padam

ചതുഷ്ഠപാലാ ഇതി ചതുഃ - കപാലാഃ । ഭവന്തി ।
ചതുഷ്ഠാഭിതി ചതുഃ - പാത് । ഹി । അശഃ । സമൃദ്ധ്യാ ഇതി
സം - ഋദ്ധ്യ । ഏകം । അതിരിക്തമിത്യതി - റിക്തം ।
നിരിതി । വപേത് । യം । ഏവ । പ്രതിഗ്രാഹീതി
പ്രതി - ഗ്രാഹീ । ഭവതി । യം । വാ । ന ।
അയേത്യതിത്യധി - ഏതി । തസ്മാത് । ഏവ ।
വരുണപാശാഭിതി വരുണ - പാശാത് । മുച്യതേ । യദി ।
അപരം । പ്രതിഗ്രാഹീതി പ്രതി - ഗ്രാഹീ । സ്യാത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

സൗര്യം | ഏകപാലമിത്യേക - കപാലം | അനു | നിരിതി |
വപേത് | അമും | ഏവ | ആദിത്യം | ഉച്ചാരമിത്യുത് - ചാരം |
കുരുതേ | അപഃ | അവഭൃമമിത്യവ-ഭൃമം | അവേതി | ഏതി |
അഹ്ണിത്യപ് - സു | വൈ | വരുണഃ | സാക്ഷാദിതി
സ - അക്ഷാത് | ഏവ | വരുണം | അവേതി | യജതേ |
അപോനപ്രീയമിത്യപഃ - നപ്രീയം | ചരും () | പുനഃ |
ഏത്യേത്യാ - ഇത്യ | നിരിതി | വപേത് |
അഹ്ണയോനിരിത്യഹ്ണ - യോനിഃ | വൈ | അശ്വഃ | സ്വാം |
ഏവ | ഏനം | യോനിം | ഗമയതി | സഃ | ഏനം | ശാന്തഃ |
ഉപേതി | തിഷ്ഠതേ | 47 (67)

(മുഞ്ചതി - ചരുച് - സ്കന്ദശച) (A12)

2.3.13.1

യാ വാമിന്ദ്രാവരുണാ യതവ്യാ തനൂസ്തയേമമച് ഹസോ
മുഞ്ചതം യാ വാമിന്ദ്രാ വരുണാ സഹസ്യാ രക്ഷസ്യാ
തേജസ്യാ തനൂസ്തയേ മമച് ഹസോ മുഞ്ചതം യോ വാമിന്ദ്രാ
വരുണാ വഗ്നൗ സ്രാമസ്തം വാ മേ തേനാ വയജേയോ
വാമിന്ദ്രാ വരുണാ ദിപാമ്സു പശുഷു ചതുഷ്വാമ്സു
ഗോഷു ഗൃഹേഷ്വഹ്സോഷധീഷു വനസ്സതിഷു സ്രാമസ്തം

ഘോരേ തേനാവ യജ ഇന്ദ്രോ വാ ഏതസ്യേ - [] 48

2.3.13.1 - Padam

യാ । വാം । ഇന്ദ്രാവരുണേതീന്ദ്രാ - വരുണാ । യതവ്യാ ।
 തന്യുഃ । തയാ । ഇമം । അഹ്വഹസഃ । മുഞ്ചതം । യാ । വാം ।
 ഇന്ദ്രാവരുണേതീന്ദ്രാ - വരുണാ । സഹസ്യാ । രക്ഷസ്യാ ।
 തേജസ്യാ । തന്യുഃ । തയാ । ഇമം । അഹ്വഹസഃ । മുഞ്ചതം ।
 യഃ । വാം । ഇന്ദ്രാവരുണാവിതീന്ദ്രാ - വരുണാ । അഗ്നൗ ।
 സ്രാമഃ । തം । വാം । ഏതേന । അവേതി । യജേ । യഃ । വാം ।
 ഇന്ദ്രാവരുണേതീന്ദ്രാ - വരുണാ । ദ്വിപാമ്സിതി
 ദ്വിപാത് - സു । പശുഷു । ചതുഷ്വാമ്സിതി
 ചതുഷ്വാത് - സു । ഗോഷു ഇതി ഗോ- സ്ഥേ । ഗൃഹേഷു ।
 അഹ്വിത്യപ് - സു । ഓഷധീഷു । വനസ്തതിഷു ।
 സ്രാമഃ । തം । വാം । ഏതേന । അവേതി । യജേ । ഇന്ദ്രഃ ।
 വൈ । ഏതസ്യ । 48 (50)

2.3.13.2

-ന്ദ്രിയേണാപ ക്രാമതി വരുണ ഏനം വരുണപാശേന
 ഗൃഹ്ണാതി യഃ പാപ്മനാ ഗൃഹീതോ ഭവതി യഃ പാപ്മനാ
 ഗൃഹീതഃ സ്യാത് തസ്മാ ഏതാമൈന്ദ്രാവരുണീം പയസ്യാം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

നിർവ്വപേദിന്ദ്ര ഏവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം ദധാതി വരുണ ഏനം
വരുണപാശാൻ-മുഞ്ചതി പയസ്യാ ദവതി പയോ ഹി വാ
ഏതസ്മാദപക്രാമത്യമൈഷ പാപ്മനാ ഗൃഹീതോ യത്
പയസ്യാ ദവതി പയ ഏവാസ്മിൻ തയാ ദധാതി
പയസ്യായാം - [] 49

2.3.13.2 - Padam

ഇന്ദ്രിയേണ് | അപേതി | ക്രാമതി | വരുണഃ | ഏനം |
വരുണപാശേനേതി വരുണ - പാശേന | ഗൃഹ്ണാതി | യഃ |
പാപ്മനാ | ഗൃഹീതഃ | ദവതി | യഃ | പാപ്മനാ | ഗൃഹീതഃ |
സ്യാത് | തസ്മൈ | ഏതാം |
ഐന്ദ്രാവരുണീമിത്യേന്ദ്രാ - വരുണീം | പയസ്യാം |
നിരിതി | വപേത് | ഇന്ദ്രഃ | ഏവ | അസ്മിൻ | ഇന്ദ്രിയം |
ദധാതി | വരുണഃ | ഏനം | വരുണപാശാദിതി
വരുണ - പാശാത് | മുഞ്ചതി | പയസ്യാ | ദവതി | പയഃ |
ഹി | വൈ | ഏതസ്മാത് | അപക്രാമതീത്യപ - ക്രാമതി |
അഥ | ഏഷഃ | പാപ്മനാ | ഗൃഹീതഃ | യത് | പയസ്യാ |
ദവതി | പയഃ | ഏവ | അസ്മിൻ | തയാ | ദധാതി |
പയസ്യായാം | 49 (50)

2.3.13.3

പുരോഽധാശമവ് ദധാത്യാത്മനാന്തമേവൈനം കരോത്യഥോ
 ആയതനവന്തമേവ ചതുർധാ വ്യൂഹതി ദിക്ഷേവ
 പ്രതിതിഷ്ഠതി പുനഃ സമൂഹതി ദിഗ്ഭ്യ ഏവാസൈ ഭേഷജം
 കരോതി സമൂഹ്യാവ ദൃതി യഥാഽഽവിധം നിഷ്ക്രന്തി
 താദൃഗേവ തദ്യോ വാമിന്ദ്രാവരുണാവഗൗ സ്രാമസ്തം
 വാമേതേനാവ യജ ഇത്യാഹ ദൂരിഷ്ട്യാ ഏവൈനം പാതി
 () യോ വാ മിന്ദ്രാ വരുണാ ദിപാഥ്സു പശുഷു സ്രാമസ്തം
 വാ മേ തേനാവ യജ ഇത്യാഹൈതാവതീർവാ ആപ
 ഓഷധയോ വനസ്സതയഃ പ്രജാഃ പശവ ഉപജീവനീയാസ്മാ
 ഏവാസൈ വരുണപാശാൻ-മുഞ്ചതി । 50

2.3.13.3 - Padam

പുരോഽധാശം । അവേതി । ദധാതി ।
 ആത്മനാന്തമിത്യാത്മൻ - വന്തം । ഏവ । ഏനം । കരോതി ।
 അഥോ ഇതി । ആയതനവന്തമിത്യായതന - വന്തം ।
 ഏവ । ചതുർധേതി ചതുഃ - ധാ । വീതി । ഊഹതി । ദിക്ഷു ।
 ഏവ । പ്രതീതി । തിഷ്ഠതി । പുനഃ । സമിതി । ഊഹതി ।
 ദിഗ്ഭ്യ ഇതി ദിക് - ഭ്യഃ । ഏവ । അസൈ । ഭേഷജം ।
 കരോതി । സമൂഹ്യേതി സം - ഊഹ്യ । അവേതി । ദൃതി ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

യഥാ॑ । ആ॒വി॒ദ്ധ॒മി॒ത്യാ - വി॒ദ്ധം । നി॒ഷ്ക്ര॒ന്ത॒തീ॒തി
നിഃ - കൃ॒ന്ത॒തി । താ॒ദൃക് । ഏ॒വ । തത് । യഃ । വാ॒ം ।
ഇ॒ന്ദ്രാ॒വരു॒ണാ॒വിതീ॒ന്ദ്രാ-വരു॑ണൗ । അ॒ഗ്നൗ । സ്രാ॒മഃ । തം ।
വാ॒ം । ഏ॒തേന॑ । അ॒വേ॒തി । യ॒ജേ । ഇ॒തി । ആ॒ഹ । ദു॒രി॒ഷ്ട്യാ
ഇ॒തി ദുഃ - ഇ॒ഷ്ട്യാഃ । ഏ॒വ । ഏ॒നം । പാ॒തി () । യഃ । വാ॒ം ।
ഇ॒ന്ദ്രാ॒വരു॒ണേ॒തീ॒ന്ദ്രാ - വരു॑ണൗ । ദി॒പാ॒ഥ്സ॒വി॒തി
ദി॒പാ॒ത് - സു॒ । പശു॑ഷു । സ്രാ॒മഃ । തം । വാ॒ം । ഏ॒തേന॑ ।
അ॒വേ॒തി । യ॒ജേ । ഇ॒തി । ആ॒ഹ । ഏ॒താവ॑തീഃ । വൈ ।
ആ॒പഃ । ഓ॒ഷധ॑യഃ । വ॒ന॒സ്സ॒ത॒യഃ । പ്ര॒ജാ ഇ॒തി പ്ര - ജാഃ ।
പശ॑വഃ । ഉ॒പ॒ജീ॒വ॒നീ॒യാ ഇ॒ത്യു॒പ - ജീ॒വ॒നീ॒യാഃ । താഃ ।
ഏ॒വ । അ॒സ്മൈ॑ । വരു॑ണപാശാദി॒തി വരു॑ണ - പാ॒ശാ॒ത് ।
മു॒ഞ്ച॑തി । **50 (76)** (ഏ॒ത॒സ്യ - പ॒യ॒സ്യായാ॑ം - പാ॒തി -
ഷ॒ഡ്വി॑ശ്ശ॒തിശ്ച) (A13)

2.3.14.1

സ പ്ര॑ത്വ നി॒ കാ॒വ്യേ॒ ന്രം ഋ॑വോ വി॒ശ്വത॑സ്സരീ॒ ന്രം നരഃ॑ ।
താം നഃ॑ സോമ വി॒ശ്വതോ॑ ര॒ക്ഷാ രാ॑ജ॒ന്ന॒ഘാ॒യ॒തഃ ।
ന രി॑ഷ്യേ॒ത് താ॒വ॒തഃ॑ സ॒ഖാഃ॑ । യാ തേ॑ ധാ॒മാ॒നി ദി॒വി യാ
പൃ॑ഥി॒വ്യാം ഋ॑യാ പ॒ർവ॑തേ॒ഷോ॒ഽഷ॒ധീ॒ഷ്വ॒സ്തൃ॑ । തേദി॑ർനോ
വി॒ശ്വൈഃ॑ സു॒മ॒നാ അ॒ഹേ॒ധൻ രാ॑ജ॒ൻമ്-സോ॒മ പ്ര॑തി

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഹവ്യാ ഗൃഭായ । അഗ്നീഷോമാ സവേദസാ സഹൃതീ
വനതം ഗിരഃ । സം ദേവത്രാ ബഭൂവമുഃ । യുവ - [] 51

2.3.14.1 - Padam

സഃ । പ്രതവദിതി പ്രത - വത് । നീതി । കാവ്യം । ഇന്ദ്രം ।
വഃ । വിശ്വതഃ । പരീതി । ഇന്ദ്രം । നരഃ । ത്വം । നഃ । സോമ ।
വിശ്വതഃ । രക്ഷ । രാജന് । അഘായത ഇത്യഘ - യതഃ । ന ।
രിഷ്യേത് । ത്വാവത ഇതി ത്വ - വതഃ । സഖാ । യാ । തേ ।
ധാമാനി । ദിവി । യാ । പൃഥിവ്യാം । യാ । പർവതേഷു ।
ഓഷധീഷു । അഹ്ണിത്യപ് - സു । തേഭിഃ । നഃ । വിശ്വേഃ ।
സുമനാ ഇതി സു - മനഃ । അഹേഡന് । രാജന് । സോമ ।
പ്രതീതി । ഹവ്യാ । ഗൃഭായ । അഗ്നീഷോമേത്യഗ്നീ-സോമാ ।
സവേദസേതി സ - വേദസാ । സഹൃതീ ഇതി സ-ഹൃതീ ।
വനതം । ഗിരഃ । സമിതി । ദേവത്രേതി ദേവ - ത്രാ ।
ബഭൂവമുഃ । യുവം । 51 (50)

2.3.14.2

-മേതാനി ദിവി രോചനാന്യഗ്നിശ്ച സോമ സക്രതു
അധത്തം । യുവച് സിന്ധുച് രഭിശ്സേരവദ്യാ- ദഗ്നീ
ഷോമാ-വമുഞ്ചതം ഗൃഭീതാൻ । അഗ്നീഷോമാ വിമച് സു മേ

ശൃ॒ണ്വതം॑ വൃ॒ഷണാ॑ ഹ॒വം । പ്ര॒തി സൂ॑ക്താനി ഹ॒ര്യതം॑
 ഭ॒വതം॑ ദാ॒ശുഷേ॑ മ॒യഃ । ആ॒ന്യം ദി॒വോ മാ॑തരിശാ
 ജ॒ഭാരാ॑മ॒ഗ്നാദ॒ന്യം പ॒രി ശൃ॑ണോ അ॒ഭ്രേഃ । അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑
 ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ വാ॒വൃധാ॑നോ॒രും യ॑ജ്ഞായ ച॒ക്ര॒മുരു॑ ലോ॒കം ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑ ഹ॒വിഷഃ॑ പ്ര॒സ്ഥി॑തസ്യ വീ॒തച്ഛ് - [] 52

2.3.14.2 - Padam

ഏ॒താനി॑ । ദി॒വി । രോ॒ച॒നാനി॑ । അ॒ഗ്നിഃ । ച । സോ॒മ ।
 സ॒ക്ര॒തൃ ഇ॒തി സ - ക്ര॒തൃ । അ॒ധ॒ത്തം । യു॒വം । സി॒ന്ധുൻ ।
 അ॒ഭി॒ശ॒സ്തേ॒രിത്യ॑ഭി - ശ॒സ്തേഃ । അ॒വ॒ദ്യാത് ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑വി॒ത്യഗ്നീ॑ - സോ॒മൗ । അ॒മു॒ഞ്ച॑തം ।
 ഗൃ॒ഭീ॒താൻ । അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑വി॒ത്യഗ്നീ॑ - സോ॒മൗ । ഇ॒മം ।
 സി॒തി । മേ । ശൃ॒ണ്വതം॑ । വൃ॒ഷണാ॑ । ഹ॒വം । പ്ര॒തീ॒തി ।
 സൂ॑ക്താനി॒തി സു - ഉ॒ക്താനി॑ । ഹ॒ര്യതം॑ । ഭ॒വതം॑ ।
 ദാ॒ശുഷേ॑ । മ॒യഃ । ഏ॒തി । അ॒ന്യം । ദി॒വഃ । മാ॑തരിശാ ।
 ജ॒ഭാര॑ । അ॒ഗ്നാത് । അ॒ന്യം । പ॒രി॒തി । ശൃ॑ണഃ । അ॒ഭ്രേഃ ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമേ॒ത്യഗ്നീ॑ - സോ॒മാ । ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ । വാ॒വൃ॒ധാ॒നാ ।
 ഉ॒രും । യ॑ജ്ഞായ ച॒ക്ര॒മുഃ । ഉ॒ । ലോ॒കം ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമേ॒ത്യഗ്നീ॑ - സോ॒മാ । ഹ॒വിഷഃ॑ ।
 പ്ര॒സ്ഥി॑തസ്യേ॒തി പ്ര - സ്ഥി॑തസ്യ । വീ॒തം । 52 (50)

2.3.14.3

ഹര്യുതം വൃഷണാ ജുഷേമാം । സുശർമാണാ സ്വവസാ
ഹി ഭൂതമമാ ധത്തം യജമാനായ ശം യോഃ ।
ആപ്യായസ്വ സം തേ ।

ഗണാനാം ത്വാ ഗണപതിഃ ഹവാമഹേ കവിം കവീനാ-
മുപമശ്രവസ്തഥം । ജ്യേഷ്ഠരാജം ബ്രഹ്മണാം ബ്രഹ്മണസ്തത
ആ നഃ ശൃണുതൃതിഭിഃ സീദ സാദനം । സ ഇജ്ജനേന
സ വിശാ സ ജന്മനാ സ പുത്രൈർവാജം ഭരതേ
ധനാ നൃഭിഃ । ദേവാനാം യഃ പിതർമാവിവാസതി - [] 53

2.3.14.3 - Padam

ഹര്യുതം । വൃഷണാ । ജുഷേമാം । സുശർമാണേതി
സു - ശർമാണാ । സ്വവസേതി സു-അവസാ । ഹി । ഭൂതം ।
അഥ । ധത്തം । യജമാനായ । ശം । യോഃ । ഏതി । പ്യായസ്വ ।
സമിതി । തേ । ഗണാനാം । ത്വാ । ഗണപതിമിതി
ഗണ - പതിം । ഹവാമഹേ । കവിം । കവീനാം ।
ഉപമശ്രവസ്തഥമിത്യുപമശ്രവഃ - തഥം । ജ്യേഷ്ഠരാജമിതി
ജ്യേഷ്ഠ - രാജം । ബ്രഹ്മണാം । ബ്രഹ്മണഃ । പതേ । ഏതി । നഃ ।
ശൃണുന് । ഊതിഭിരിത്യുതി - ഭിഃ । സീദ । സാദനം । സഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഇത് | ജനേന | സഃ | വിശാ | സഃ | ജന്മനാ | സഃ | പുത്രൈഃ |
വാജം | ഭരതേ | ധനാ | നൃഭിരിതി നൃ - ഭിഃ | ദേവാനാം |
യഃ | പിതരം | ആവിവാസതീത്യാ - വിവാസതി | **53 (50)**

2.3.14.4

ശ്രദ്ധാമനാ ഹവിഷാ ബ്രഹ്മണസ്സതിം | സ സുഷ്ടുഭാ സ
ഋക്താ ഗണേന വലച് രുരോജ ഫലിഗച് രവേണ |
ബൃഹസ്സതിരുത്രിയാ ഹവൃസുഭഃ കനിക്രദദ്-
വാവശതീരുദാജത് |

മരുതോ യദ്ധ വോ ദിവോ യാ വഃ ശർമ |

അര്യമാ ഷയാതി വൃഷഭസ്സുവിഷ്ണാൻ ദാതാ വസൂനാം
പുരുഹൂതോ അർഹൻ | സഹസ്രാക്ഷോ ഗോത്രഭിദ്-
വജ്രബാഹുരസ്മാസു ദേവോ ദ്രവിണം ദധാതു |

യേ തേഽര്യമൻ ബഹവോ ദേവയാനാഃ പൻമാനോ - [] **54**

2.3.14.4 - Padam

ശ്രദ്ധാമനാ ഇതി ശ്രദ്ധാ - മനാഃ | ഹവിഷാ | ബ്രഹ്മണഃ |
പതിം | സഃ | സുഷ്ടുഭേതി സു - സ്തുഭാ | സഃ | ഋക്താ |
ഗണേന | വലം | രുരോജ | ഫലിഗം | രവേണ |
ബൃഹസ്സതിഃ | ഉത്രിയാഃ | ഹവൃസുഭ ഇതി ഹവൃ - സുഭഃ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

കനി॑ക്രദത് | വാവ॑ശതീഃ | ഉദി॑തി | ആജ॑ത് | മരു॑തഃ | യത് |
ഹ | വഃ | ദിവഃ | യാ | വഃ | ശർമ॑ | അ॒ര്യമാ॑ | ഏ॒തി | യാ॒തി |
വൃ॒ഷഭഃ॑ | തു॒വിഷ്ഠാ॑ൻ | ദാ॒താ | വ॒സൂനാ॑ം | പു॒രുഹൂ॑ത ഇ॒തി
പു॒രു - ഹൂ॑തഃ | അ॒ർഹന് | സഹ॑സ്രാക്ഷ ഇ॒തി
സഹ॑സ്ര - അ॒ക്ഷഃ | ഗോ॑ത്രഭിദി॒തി ഗോ॑ത്ര - ഭി॒ത് |
വ॒ജ്രബാ॑ഹുരി॒തി വ॒ജ്ര - ബാ॑ഹുഃ | അ॒സ്താസു॑ | ദേ॒വഃ |
ദ്ര॒വിണം॑ | ദധാ॑തു | യേ | തേ | അ॒ര്യമ॑ന് | ബഹ॑വഃ |
ദേ॒വയാ॑നാ ഇ॒തി ദേ॒വ - യാ॑നാഃ | പ॒ന്ഥാ॑നഃ | **54 (50)**

2.3.14.5

രാജ॑ൻ ദിവ ആച॑രന്തി | തേഭി॑രനോ ദേ॒വ മ॒ഹി ശർമ॑ യ॒ച്ഛ
ശം ന॑ ഏ॒ധി ദി॒പദേ॑ ശം ചതു॑ഷ്ഠദേ | ബു॒ധ്യാദഗ്ര॑-
മങ്ഗി॑രോഭിർ ഗൃ॒ണാനോ॑ വി പ॒ർവത॑സ്യ

ദൃ॒ഢ്വിതാ॑ന്യൈരത് | രു॒ജദ്രോ॑ധാഽസി കൃ॒ത്രിമാ॑ണ്യേഷാഽ
സോ॒മസ്യ॑ താ മദ ഇ॒ന്ദ്രശ്ച॑കാര | ബു॒ധ്യാദഗ്രേ॑ണ വി
മി॒മായ മാ॑നൈർവ॒ജ്രേണ॑ ഖാ॒ന്യതൃ॑ണന്നദീ॒നാം |
വൃ॒ഥാ sസ്യ॑ജത് പ॒ഥിഭി॑ർ ദീ॒ർഘ॑യാമൈഃ സോ॒മസ്യ॑ താ
മദ ഇ॒ന്ദ്രശ്ച॑കാര | **55**

2.3.14.5 - Padam

രാജൻ | ദിവഃ | ആചരന്തീത്യാ-ചർന്തി | തേഭിഃ | നഃ | ദേവ |
മഹി | ശർമ | യച്ഛ | ശം | നഃ | ഏധി | ദിപദ ഇതി ദി-പദേ |
ശം | ചതുഷ്പദ ഇതി ചതുഃ - പദേ | ബുധ്നാത് | അഗ്രം |
അങ്ഗിരോദിരിത്യങ്ഗിരഃ - ഭിഃ | ഗൃണാനഃ | വീതി |
പർവതസ്യ | ദൃഢ്വിഹിതാനി | ഐരത് | രുജത് | രോധാഽസി |
കൃത്രിമാണി | ഏഷാം | സോമസ്യ | താ | മദേ | ഇന്ദ്രഃ |
ചകാര | ബുധ്നാത് | അഗ്രേണ | വീതി | മിമായ | മാന്യൈഃ |
വജ്രേണ | ഖാനി | അത്യുണത് | നദീനാം | വൃഥാ |
അസൃജത് | പഥിദിരിതി പഥി - ഭിഃ | ദീർഘയാമൈരിതി
ദീർഘ - യാമൈഃ | സോമസ്യ | താ | മദേ | ഇന്ദ്രഃ |

ചകാര | **55 (50)**

2.3.14.6

പ്ര യോ ജജേണ വിദാഽ അസ്യ ബന്ധും വിശ്വാനി ദേവോ
ജനിമാ വിവക്തി | ബ്രഹ്മ ബ്രഹ്മണ ഉജ്ജഭാര
മധ്യാന്നീചാദുച്ഛാ സ്വധയാഭി പ്രതസ്ഥൗ | മഹാൻ മഹീ
അസ്തദായദി ജാതോ ദ്യാഽ സദ്മ പാർഥിവം ച രജഃ |
സ ബുധ്നാദാഷ്ട ജനുഷാഭ്യഗ്രം ബുഹസ്സതിർദേവതാ യസ്യ
സമ്രാട് | ബുധ്നാഭ്യോ അഗ്രമഭ്യർത്വോജസാ ബുഹസ്സതിമാ

വിവാസന്തി ദേവാഃ () । ഭിന്നദലം ധീവി പുരോ ദർദരീതി
കനിക്രദത് സുവരപോ ജിഗായ । 56

2.3.14.6 - Padam

പ്രേതി । യഃ । ജജേഞേ । വിദാൻ । അസ്യ । ബന്ധുഃ ।
വിശ്വാന്തി । ദേവഃ । ജനിമാ । വിവക്തി । ബ്രഹ്മ । ബ്രഹ്മണഃ ।
ഉദിതി । ജഭാര । മധ്യാത് । നീചാ । ഉച്ചാ । സ്വധയേതി
സ്വ-ധയാ । അഭി । പ്രേതി । തസ്ഥൗ । മഹാൻ । മഹീ ഇതി ।
അസുഭായത് । വീതി । ജാതഃ । ദ്യാം । സദ്മ । പാർത്ഥിവം ।
ച । രജഃ । സഃ । ബുധ്നാത് । ആഷ്ട । ജനുഷാ । അഭീതി ।
അഗ്രം । ബൃഹസ്പതിഃ । ദേവതാ । യസ്യ । സമ്രാധിതി
സം - രാട് । ബുധ്നാത് । യഃ । അഗ്രം ।
അഭ്യർതീത്യഭി - അർതി । ഓജസാ । ബൃഹസ്പതിം । ഏതി ।
വിവാസന്തി । ദേവാഃ () । ഭിന്നത് । വലം । വീതി । പുരഃ ।
ദർദരീതി । കനിക്രദത് । സുവഃ । അപഃ । ജിഗായ । 56 (59)

(യുവം - ധീതമാ - വിവാസതി - പൻമാനോ -
ദീർഘയാമൈഃ സോമസ്യ താ മദ ഇന്ദ്രശ്ചകാര - ദേവാ -
നവ ച) (A14)

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(ആദിത്യേദ്യോ-ദേവാ വൈ മൃത്യോർ-ദേവാ വൈ സത്ര-
മര്യംണേ-പ്രജാപതേസ്രേയസ്രീശ്ശത് - പ്രജാപതിർ
ദേവേദ്യോഽന്നാദ്യം-ദേവാസുരാസ്താൻ-രജനോ - ധ്രുവോ
ഽസി - യന്നവ - മഗ്നിഃ ധൈവ -പ്രജാപതിർവരുണായ -
യാ വാമിന്ദ്രാ വരുണാ - സ പ്രത്വ -ചതുർദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(ആദിത്യേദ്യ - സ്പഷ്ട - രശ്മൈ ദാനകാമാ - ഏവാവ
രുന്ധേ - ഽഗ്നിഃ ധൈവ - സ പ്രത്വ - ഷട്പഞ്ചാശത്)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-

(ആദിത്യേദ്യഃ - സുവരപോ ജിഗായ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം
പദ പാഠേ ദിതീയ കാണ്ഡേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 2 – Prasanam 3 – TS 2.3

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	268
Anuvakam 2	9	441
Anuvakam 3	5	243
Anuvakam 4	4	204
Anuvakam 5	3	163
Anuvakam 6	2	126
Anuvakam 7	4	188
Anuvakam 8	2	128
Anuvakam 9	3	155
Anuvakam 10	3	175
Anuvakam 11	5	272
Anuvakam 12	2	117
Anuvakam 13	3	176
Anuvakam 14	6	309
Total →	56	2965

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.